

pp

ptujski

perutninar

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
IN KOOPERANTOV
MESOKOMBINATA PERUTNINA PTUJ
LETO V. ŠT. 9—10 OKTOBER 1981

IZVOZ - NAŠA VELIKA OBVEZA IN ZAHTEVNA NALOGA

Pakiranje piščancev za izvoz

Izvažati, da bi si zagotovili možnosti za najnujnejši uvoz reprodukcijskega materiala ter vsaj nekatere opreme in rezervnih delov — je naša obveza in naloga, ki je vse bolj prisotna pri vsakodnevem delu cele naše delovne organizacije. Vse bolj resno bo potrebno razumeti, da je v sedanjem gospodarskem položaju naše družbe, in tudi v bodoče, pokrivanje potreb po devizah z lastnim izvozom, edina alternativa za zagotovitev nadaljnje eksistence in razvoja. Dejavnost, ki jo opravljamo, je za našo družbo prednostna in zelo pomembna, kljub temu pa se moramo opirati v glavnem na lastne možnosti.

V skladu s planom proizvodnje in načrtom investicijskih naložb za leto 1981, kakor tudi v skladu s sklepi samoupravnih organov, si v TOZD Mesna industrija že več mesecev prizadevamo urediti finalizacijo proizvodnje tako, da bi bilo čim prej možno naše blago ponuditi

tudi zahtevnejšim kupcem. To je za naš kolektiv zelo težka naloga, ki jo s svojimi močmi lahko rešujemo le do neke mere. Pri velikih količinah priprave blaga za izvoz, kakršne so pred nas postavljene v zadnjem času, nam bo nujno potrebna širša pomoč in razumevanje.

V pričujočem sestavku želimo člane našega širšega kolektiva seznaniti s problemi s katerimi se ob tem srečujejo.

Vodno hlajenje piščancev

Vso blago namenjeno za globoko zmrzovanje, kakršno je potrebno za izvoz, je potrebno predhladiti v hladni vodni kopeli. Koristnost in nujnost vodnega predhlajenja piščancev namenjenih za zamrzovanje je splošno znana in tehnološko ugodna. Naprave, s katerimi sedaj v perutninski klavnici v ta namen razpolagamo so zastarele, iztrošene in neefektne. Števil-

ne okvare vodnega hladilnika (Spin-Chiller) nam kljub rednemu vzdrževanju povzročajo številne zastoje pri delu in povečujejo stroške. Povsem je dotrajana transportna naprava in vodne črpalke, ki omogočajo pretok trupov piščancev skozi vhodni hladilnik, tako, da je treba bazen čisto celo ročno prazniti. Prav tako je dotrajana naprava za izdelavo ledu, s katerim se hladi voda in tudi pri maksimalni obremenitvi ne daje niti polovične količine ledu, ki je potreben za primerno ohlajevanje vode.

Posledica takšnega delovanja naprave za mokro hlajenje je doseganje minimalnega hladilnega in vodnega učinka, kar ima velike negativne ekonomske posledice. V proizvodno tehnološkem pogledu pa nam ta problem tudi močno vpliva na slabšo izkoriščenost zmrzovalnega tunela, saj dosegamo s predhlajenjem le temperature iznad 20° C, namesto 15° C in manj, kar bi bilo tehnološko pravilno in primerna vstopna temperatura za zmrzovanje.

Za ureditev vodnega hlajenja, ki je važen predpogoj za doseganje ugodnejšega tehnološkega in ekonomskega učinka pri izvozu, je nujno potrebno nabaviti novi rotirajoči vodni hladilnik in urediti sistem za hlajenje vode.

Tehtanje in sortiranje piščancev

Skoraj vsak kupec na Inozemskem tržišču ima svoje posebne zahteve glede finaliziranja in pakiranja blaga. Poleg nižjih končnih tež in do-

ločene oblike pakiranja je še posebej prisotna zahteva po sortiranju blaga. Zahtevnejši kupci sprejmejo praviloma le strogo sortirano blago po teži, z majhnimi odstopanji znotraj embalažne enote. Žal z našo sedanjo opremo takšnih kupcev ne moremo zadovoljiti, pa je zaradi tega krog kupcev ožji.

Obstoječa oprema predstavlja v sedanjih pogojih veliko oviro pri pripravi blaga za izvoz. S stalnim popravilom, velikim trudom odgovornih služb in s pomočjo inozemskega monterja smo stari sortirni stroj MOBA sicer usposobili za najnujnejše potrebe, vendar pravega efekta z njim ni mogoče doseči. Stroj je iztrošen in nam omogoča le zelo grobo sortiranje in transportiranje blaga ob pakirni mizi. Poleg iztrošenosti je stari sistem, ki ga imamo, tudi prostorsko zelo zahteven.

V perutninskih klavnicah po svetu že nekaj let uspešno uporabljajo popolnoma avtomatske elektronske sisteme za sortiranje in tehtanje trupov zaklanih piščancev. Uporaba takšne naprave je zelo vsestranska in lahko z njo poleg sortiranja trupov po teži določimo tudi vnaprej število in količino posameznih tež, egaliziramo količine po embalažnih enotah, določimo in ob vsakem času odčitamo skupno končno težo, itd.

Smatramo za potrebno in primerno, da takšen sistem čim prej uvedemo tudi v naši proizvodnji. V vsakem primeru je to predpogoj naše nadaljnje konkurenčnosti na mednarodnem tržišču.

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Izvoz-naša velika obveza in zahtevna naloga

Pakiranje piščancev

Problematika pakiranja piščancev v naši TOZD je že več let aktualna. Zavedamo se je, vendar v danih pogojih pravega koraka naprej nismo mogli storiti. Ugotavljamo celo, da zaradi slabe kvalitete papirnate in še zlasti plastične embalaže ter številnih problemov v zvezi z vezanjem vrečk in kartonov, v zadnjem času nazadujemo. Kako slabo kvaliteto embalaže in kako slabe možnosti za pravilno zapiranje embalaže imamo, se je še zlasti pokazalo ob pripravi blaga za izvoz.

Stara resnica, da zaradi slabega pakiranja sicer zelo kvalitetnega piščanca nudimo kupcu v neprimerni obliki, ostaja žal še naprej aktualna. To je velika škoda in pravo nasprotje s tovrstno proizvodnjo v svetu, kjer mnogo slabšega piščanca prav zaradi primernejše in kvalitetnejše embalaže ter načina pakiranja, nudijo v privlačnejši obliki, vsled česar velja na trgu tudi za kvalitetnejšega.

Združitev obojega: tehnološko-kulinarične kvalitete našega piščanca in kvalitetnejše embalaže v enovito primernejšo ponudbo našega blaga, nam mora zagotoviti možnost uspešnega nastopa na kateremkoli tržišču.

Določene spremembe v tej problematiki pričakujemo s

prehodom na transport perutninskega mesa za domače tržišče v povratni plastični embalaži, čeprav se zavedamo, da bodo ob tem nastopili tudi novi — morda še težji problemi.

Vsekakor pa ostaja pakiranje za izvoz še naprej akuten problem, ki ga moramo reševati povsem samostojno — kot posebno linijo. Ob obvezah, ki jih sprejemamo za izvoz je to edini možni in pravi izhod, pa čeprav ne bo šlo brez uvoza. Pakirno linijo za izvoz moramo usposobiti tako, da bomo lahko zadostili tudi najzahtevnejšim kupcem.

Poleg že prej opisanih potreb glede vodnega hlajenja in strogega sortiranja piščancev, bo na tej liniji potrebno zagotoviti še tekoči medfazni transport, možnost odbire po kvaliteti, plastične vrečke z zaokroženim dnom ter možnost takšnega zapiranja vrečk, da se bo iz njih lahko maksimalno iztisnil znak in da bodo vzdržale pritisk dresiranega piščanca. Sedanje domače vrečke, ki niso prilagojene obliki piščanca so neprimerne z estetskega vidika, še večji problem pa nam predstavljajo s tem, da je v njih, zlasti v vogalih, skupaj s piščancem zaprta velika količina zraka, ki ga moramo pri zmrzovanju premagovati kot dobrega izolatorja, kar nam, poleg že omenjenega slabega predhlajenja, močno

Trenutne težave premagujemo s staro MOBO, vendar, do kdaj še? (Foto: L. C.)

vpliva na kapaciteto zmrzovanja. Konkretno je potrebno v ta namen nabaviti dobre zapiralne polavtomate — tkzv. »klips-aparate«.

Za daljši transport blaga, kakršnemu je praviloma podvrženo vse, kar spada v izvoz, je nujno zagotoviti tudi primerno povezovanje kartonov. Tudi stroji, ki jih uporabljamo v ta namen so po dolgoletnem obratovanju že močno iztrošeni in zastareli, kar nam povzroča velike težave. Nesprejemljivo je, da nam prav te razmeroma majhne naprave velikokrat preprečijo kontinuirano delo za izvoz. Še večji nesmisel pa je, da tekoče proizvodnje za izvoz ne moremo zagotoviti n. pr. zaradi majhnega strojčka za vezanje vrečk, ki predstavlja minimalno vrednost, vendar ga zaradi prepovedi uvoza ne moremo nabaviti. Takšnih »malenkosti« pa je še veliko.

Izvoz perutninskega mesa, ki smo ga realizirali doslej že dokazuje, da se da s primernim angažiranjem vseh sil veliko storiti. Začeli smo ta

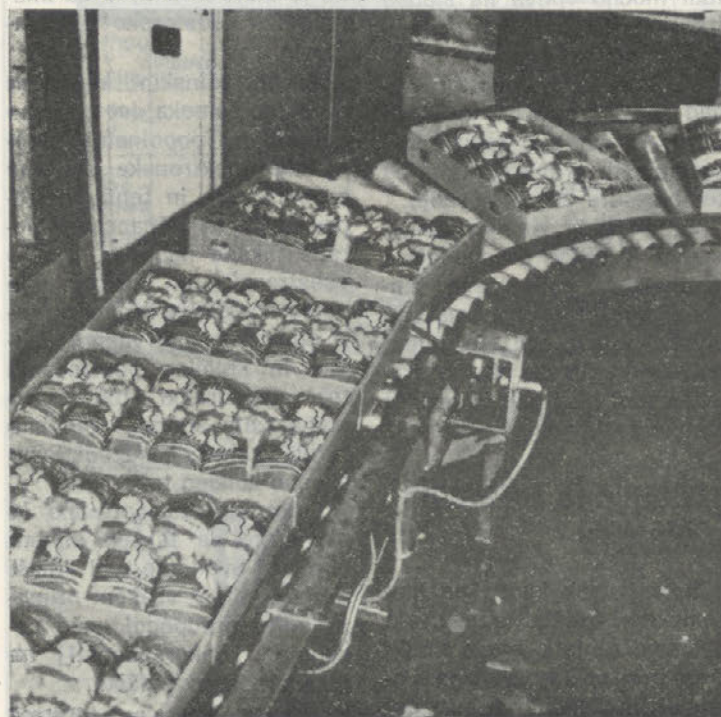
korekcijsko preko noči, čeprav to ni bilo lahko. Premagati je bilo potrebno veliko tehničnih težav, saj smo z izvozom začeli ob obstoječi opremini domačo miselnostjo, ki jo je ob vsem ostalem tudi treba vstrajno premagovati. Številne dosedanje izkušnje s proizvodno-tehnološkega vidika nas ohrabrujejo, zavedati pa se moramo, da so naše tehnične možnosti omejene. Improviziranje in povečevanje ročnega dela je lahko le izhod v sili, nikakor pa ne more in ne sme postati naša praksa, ki se nam lahko nekega dne sesuje in ima dolgoročne posledice.

Ugotovili smo že kaj nam v danem trenutku pomeni izvoz, zato se bomo zanj zavzemali na vsakem koraku, zagotoviti pa mu moramo tudi osnovne pogoje. Izvozna orientacija delovne organizacije kot celote, še zlasti pa v TOZD Mesna industrija, pomeni bistveni tehnološki, organizacijski in miselni preokret, ki ga je treba vsestransko podpreti in omogočiti.

Franc Vraber

Piščanci pripravljeni za izvoz med transportom v zmrzovalnico

(Foto: L. C.)

Mesokombinat Perutnina Ptuj

Razpis štipendij za študij ob delu

v šolskem letu 1981—82

— delovodska šola strojne smeri	1 štipendija
— srednja elektrotehniška šola — šibki tok	1 " "
— višja agronomska šola	1 " "
— višja tehniška šola — kmetijstvo	1 " "
— VEKŠ I stopnja	4 " "

Kandidati naj oddajo vloge kadrovske službi v splošnem sektorju.

Rok za prijavo je 14 dni po objavi.

Splošni sektor

Kje so vzroki za težave pri izvozu?

V zadnjih dveh letih je naša delovna organizacija močno povečala izvoz. Delavci so dojeli nujnost izvoza za pokrivanje uvoza surovin in delno tudi opreme, kar je neizogibno za nemoteno proizvodnjo. Kljub velikim naporom delovnega kolektiva pa realizacija izvoza zaostaja za planiranim. Seveda smo iskali vzroke zaostajanja in o njih razpravljali v vseh delovnih sredinah naše DO, od sindikalnih skupin, do zborov delovnih ljudi.

Temu problemu je bila namenjena tudi 9. razširjena seja delavskega sveta, na kateri sta sodelovala še predstavnik štaba za spremljanje resolucijskih in planskih ciljev pri SO Ptuj, Cveto Doplihar in Zvonka Knežević.

Poročilo o izvršenem izvozu in uvozu ter problematiki le-tega je pripravil Milan Longhino, pomočnik generalnega direktorja. (Celotno v nadaljevanju objavljamo).

Milan Longhino pa je podal tudi tolmačenje k najpomembnejšim elementom poročila, da so se člani lažje vključili v razpravo. Pri tem je povdaril, da smo do 30. 8. tega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani izvoz podvojili, dasiravno planskih nalog ne uspemo realizirati zaradi zunanjih vplivov.

POROČILO O IZVRŠENEM IZVOZU IN UVOZU — PROBLEMATIKA

Gospodarski načrt izvoza in uvoza za leto 1981, ki je bil v obravnavi julija in avgusta ter sprejet v mesecu oktobru 1980 je predvideval izvozne obveznosti za podjetje kot celoto v višini din 509. milj. po tečaju ZIS (1 US \$ je din 27,30).

Predvidene obveznosti so bile večje kot pa predvidene potrebe za uvoz surovin in re-promateriala, ki so znašale v skupni vrednosti din 310 milj. prav tako po tečaju ZIS. Da so bile obveznosti torej izvoz, planirane višje kot pa je zahtevalo pokritje za uvoz, izhaja iz računic in predvidevanj, da bo participacija organizacij združenega dela na deviznem prilivu znašala manj kot 100 % (70 %).

Izvozne obveznosti so bile predvidene na že takrat sklenjenih pogodbah, zlasti z Iranom in na predvidevanjih možnega izvoza v leto 1981 v države Bližnjega vzhoda. Mišljen je bil Irak, Jordan, Emirati, Kuvajt itd. kamor bi izvažali piščančje meso in DSP.

Po pričetku vojne med Irakom in Iranom v mesecu septembru preteklega leta, je Iran prekinil uvoz enodnevnih piščancev, s čimer je bil povzročen izpad našega izvoza že ob koncu preteklega leta. Izpad pa se je nadaljeval tudi v prvem kvartalu tekočega leta, o čemer je bil DS že obveščen.

Podjetje je z večjimi količinami enodnevnih piščancev v leto 1981 razpolagalo šele v mesecu maju. Napovedi za prekinitev sovražnosti med Irakom in Iranom, kot vsi vemo, so predvidevale, da vojna ne more trajati dolgo. Zato smo nekaj tednov po novem letu 1981 še upali, da bo vojna končana do časa, ko bomo mi imeli DSP in smo zato tudi smatrali, da bo še vedno mogoče izpolniti planske obveznosti. Ker pa se vojna med Ira-

nom in Irakom ni končala in ker so bile spremenjene tudi napovedi, nam je bilo povsem jasno, da zastavljenega plana izvoza ne bo mogoče v celoti izpolniti. Zato smo prosili SISEOT (samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino) za uskladitev odnosno rebalans plana izvoza in uvoza. K zahtevi za uskladitev nas je zlasti vodilo dejstvo, da preorientacija izvoza DSP iz Irana v neko drugo državo v kratkem času ni mogoča, ker se DSP kupujejo najmanj za več mesecev vnaprej in še posebej zato, ker se je naglo približeval poletni čas, ki pomeni mrtvo sezono za prodajo na Bližnjem vzhodu. V ta čas namreč sovpada tudi verski praznik »Ramazan«, ko v deželah z muslimanskim prebivalstvom nastopi skoraj popolno mrtvilo.

Uskladitev plana pri SISEOT smo dosegli in po tem planu, ki predstavlja naše obveznosti za leto 1981, bi bili dolžni izvoziti za skupno vrednost 271 milj. Podjetje je predvidevalo, da bomo izvozili samo še 6.700.000 DSP brojlerjev, 4000 t perutninskega mesa, jajca starih staršev oz. DSP starše in divjačino. Uskladitev plana izvoza s SISEOT je bila potrjena v Skupščini 31. 3. 1981.

Z izvozom DSP v Iran smo do danes skoraj v celoti izpadli. Ta izpad izvoza DSP smo delno nadomestili z izvozom valilnih jajc, vendar predstavlja ta preorientacija vrednostno le polovico z izvozom DSP predvidene dolarske vrednosti.

Naše pravice po potrjenem planu z dne 31. 3. 1981 za uvoz surovin in re-promateriala znašajo za leto 1981 310 milj. Ker je bilo s samoupravnim sporazumom določeno, da je od skupnega priliva deviz možno za nabave v inozemstvu kori-

stiti le 65 % in ker je predviden izvoz v absolutnem znesku presegal uvoz, smo v planu predvidevali tudi združevanje deviz (preprosto povedano nakup deviz) za cca 9,5 milijarde din.

Do 31. 8. smo dosegli 127 mil. din izvoza, doseči pa bi ga morali 172 mil. din. Primanjkljaj na izvozni strani se kaže 45 mil. din, kar v bistvu predstavlja izpad neizvoženih DSP brojlerjev, zaradi še vedno trajajoče vojne med Iranom in Irakom.

Podjetje je ves čas in še danes vztrajalo, da bi izpad prodaje DSP — brojlerjev na iransko tržišče nadoknadilo z večjo prodajo perutninskega mesa. Kot je razvidno iz prikaza izvoza v tem nismo uspeli. Vzroki za to so objektivne narave in jih je več.

1. Bližnji vzhod, kjer je naše tržišče za piščančje meso, zajema bogate dežele, izvoznice nafte, ki so veliki kupci piščančjega mesa in tudi siromašne dežele, ki so prav tako kupci, vendar imajo zaradi pomanjkanja dolarjev le omejene potrebe.

V preteklem letu smo imeli več povpraševanj po piščančjem mesu zlasti iz bogatejših držav. Zaradi objektivnih pogojev smo morali dati kontr ponudbe v katerih so bile zajete naše možnosti, ki pa jih kupci niso akceptirali. Zakaj gre? Gre za to, da mi sicer po kvaliteti mesa večkrat pressegamo zahteve teh kupcev, ne moremo pa izpolniti zahtev po embalaži in kalibriranju. To pomeni, da meso lahko proizvedemo v odgovarjajoči ali boljši kvaliteti, ne moremo pa ga sortirati po zahtevah, se pravi, ne moremo ga pripraviti kot normalno trgovsko blago s katerim se v svetu trguje. Blago za te kupce bi prvič moralo biti sortirano na posamezne teže ali v posamezne težinske razrede. Npr. 900 gr., 950 gr., 1000 gr., 1050 gr. itd. Drugič, razlika med posameznim težinskim razredom lahko znaša največ do 25 gramov.

Manj zahtevni kupci tudi manj plačajo

2. Podjetje se je pojavilo že v preteklem letu kot prodajalec perutninskega mesa v Jordanijo. To je ena od siromašnejših dežel, zato je njena kupna moč omejena in cena, ki smo jo dosegli, nekoliko nižja od normalnih cen. Kvaliteta, ki so jo zahtevali Jordanci, se ni veliko razlikovala od kvalitete za domači trg, zato smo povpraševanju lahko zadostili. Težke prigovore smo imeli na embalažo. Naša jugoslovanska embalaža ni odgovarjala.

3. Pod nobenim pogojem ni mogoče računati, da bi mi v teh siromašnejših deželah lahko fungirali kot edini dobavitelj. Ne gre pozabiti na močno konkurenco Vzhoda (Madžarska, Bolgarija in ostali reeksporterji) in Severu ter zlasti Južne Amerike (Brazilija), ki imajo v primerjavi z nami komparativne prednosti (ceno sojo, koruzo, ribjo moko, topioko itd.). Razlike v ponujenih cenah so 100, 200 ali več dolarjev.

4. Količine, ki jih lahko ponudi Jugoslavija, zaenkrat smo to samo mi, so v primerjavi s količinami, ki se obračajo v trgovini s perutninskim mesom v svetu resnično majhne. Mi se pojavljamo kot novi ponudnik in bi zato za prodor morali nuditi ugodnejše pogoje, da bi lahko prodrli. Piščančje meso je absolutno konvertibilno blago, ki se da prodati tako na Bližnjem vzhodu kot tudi v zapadni Evropi. EGS ima kot vemo poleg nizkih cen še prelevane oz. Abschöpf unge (posebne dajatve), ki dopuščajo prodajne cene daleč izpod realne vrednosti. Naši stroški proizvodnje so previsoki in v kolikor bi izvažali, moramo računati z večjimi izgubami.

Tudi začetnih težav ni manjkalo

5. Perutnina je v lanskem letu po dolgoletnem premoru pričela kot edina perutninska organizacija z izvozom. Našim izvoznikom posel ni bil poznan in zaradi tega ni bilo pravega interesa za plasman. Podjetje samo nima pravice sklopiti pogodb, ker so za to določeni takozvani »regionalni izvozniki«. Torej smo odvisni, ne samo mi ampak SRS v celoti. Slovenci nimamo regionalnega izvoznika.

To je samo del problematike, ki je seveda še mnogo širša. Da bi se lahko izvozno orientirali pa je minimalno potrebno dopolniti opremo. Ta minimalna zahteva je špin. čiler (spin — chiller) in kalibrator. To opremo že več kot leto dni zahtevamo, (ustmeno in pismeno). Imamo razne obljube, da bo uvoz odobren, vendar do danes še nismo uspeli. Gre za majhno vsoto cca 600.000 US \$, ki bi nas usposobili, da se v večji meri orientiramo na izvoz, če zanemarimo finančni efekt.

Drugi tak problem so vrečke in kartonska embalaža. Jugoslovanski proizvodi teh dveh artiklov so tako slabi, da kvarijo oziroma depasirajo našo dobro kvaliteto mesa in s tem razvrednotijo naše delo. Pri sedanjem izvozu nam kupec pošilja svojo embalažo, zato znižuje ceno (torej ne do-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

bimo dolarjev) vedeti pa moramo še to, da ponudba mesa brez embalaže pomeni samo del blaga. Pri tem pa si lahko predstavljate težave, ko se dogovarjamo za prodajo, pri tem pa prosimo za embalažo. Jasnno je, da nas kupci takoj podcenijo.

Na uvozni strani so potekale dobave surovin in reprodukcijskega materiala skladno s predvideno dinamiko brez izpadov. To nam je omogočilo redno proizvodnjo in skupno uvožen repromaterial in surovine do 31. 8. 1981, ki izkazuje znesek 153 mil. Po dinamiki bi lahko uvozili za 151 mil. vendar odstopanje ni pomembno.

Nujni krediti

Ker pa je zaradi izpada izvoza DSP v Iran in zaradi časovnega neskladja med prilivi deviz in potrebami po devizah zaradi uvoza primanjkovalo tujih plačilnih sredstev in ker nismo uspeli združiti oz. kupiti deviz, smo si iste sposodili iz naslova termenskega nakupa deviz pri KB — Maribor v skupni višini cca din 92,8 mil. Trenutni dolg je 79,8 mil. Ti krediti zapadejo koncem septembra oziroma oktobra. V tekočem tednu smo si pri KB — Maribor še dodatno sposodili din 27 mil. z rokom zapadlosti per 10. 2. 1982.

V mesecu juliju smo sklenili pogodbo za izvoz piščančjega mesa preko avstrijskega kupca in Romunov za Bližnji vzhod. Dobave po tej pogodbi so tekle vse do prejšnjega meseca, nakar so nastopile težave s plačilom blaga. Ker niso odprti akreditivi, stojita pri nas na tiri dveh kompozicij od katerih je ena naložena, za drugo pa je pripravljeno blago v naših skladiščih. Plačilne težave so nastopile zaradi tega, ker je Romunija začasno ustavila vsa plačila v inozemstvo.

Težave, ki jih navajamo pa se odražajo tudi globlje. Gre namreč za to, da smo bili s tem istim kupcem v dogovoru še za nadaljnjo prodajo 5000 t piščančjega mesa od tega najmanj 3000 t v letošnjem letu. Kako dolgo bo zastoj dobav, ki so trenutno aktualne zaradi neodprtih akreditivov s strani kupca, še trajal in ali bo prišlo do predvidenih nadaljnjih kupčij, danes ni mogoče ugotoviti. Kot je razvidno iz povedanega smo želeli izpolniti družbene obveznosti sprejete na SISEOT v celoti. Izdobave piščančjega mesa po pogodbi za 2000 t in nove izdobe do konca leta v količinah 3000 t bi usposobile prikazovanje izvoza koncem leta, ki bi nekoliko presegal sprejeto obveznost v višini 271 mil.

Opomba urednika

Med tem so se stvari do neke mere uredile tako, da sta obe navedeni kompoziciji že odpremljeni, prispela pa je tudi že tretja, katera se trenutno naklada. Vse kaže da bo pogodba z Romunijo v celoti izpolnjena.

V zadnjem času se kaže večje povpraševanje po DSP brojlerjih, ki jih izvažamo tako, da s te strani po vsej verjetnosti ne bo težav. Vsa ostala prodaja v inozemstvo teče do zdaj dokaj normalno.

Znano je, da podležejo vsa uvozna dovoljenja, skratka ves uvoz surovin, reprodukcijskega materiala, rezervnih delov in osnovnih sredstev od 10. septembra t.l. naprej posebnim dovoljenjem SISEOT in republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje ne glede na to ali je blago plačano in izdobljeno do meje, ali je že potrjena prijava o uvozu s strani Narodne banke, ali je že naročeno in ali se namerava naročiti. Težave so zelo velike saj si lahko predstavljate kako mora biti, če se mora obdelati masa papirja po navedenih organih, nato pa zeceti vse na novo, proizvodnja pa mora teči nemoteno naprej, ker je treba izvažati, oskrbovati domači trg itd. V našem podjetju je bila zlasti kritična oskrba s sojo, ker nismo imeli večjih zalog in smo bili pred tem, da jo kupimo. Da nismo ostali brez soje gre zahvala tistim, ki so jo nam posodili (830 t). Sojo smo za krajši čas uspeli rešiti, čeprav težko, vse ostalo (aditivi, rez. deli) pa še čaka ponovne odobritve. Nihče ne ve, če bo rešitev ugodna in zlasti ne kdaj bo rešena.

Težav še ni konec

Ker ne razpolagamo s potrebnimi devizami in ker nam tudi širša družba zaradi pomanjkanja deviz, kot posledice premajhnega izvoza tako Slovenije kot Jugoslavije na konvertibilno področje, ne more priskočiti na pomoč, pričakujemo težave pri nabavah ostalih repromaterialov, zlasti tistih, ki jih potrebujemo za proizvodnjo klobasnih izdelkov in morda nekoliko težav na področju rezervnih delov. Če ne bo izvoza je časovno vprašljiva vrnitev sposojenih deviz pri KB — Maribor. Če ne bomo prodali piščančjega mesa po predvidenih pogodbah, se bomo morali ponovno preorientirati, kar pa zahteva čas. Zato bomo storili vse, da se nadaljuje trenutno zaustavljen izvoz, da se z izvozom do konca leta intenzivno nadaljuje, zlasti pri piščančjem mesu in da tako skušamo izpolniti v celoti obveznosti, ki smo jih sprejeli. Da smo zapadli v takšno situacijo je zlasti kriva vojna med Irakom in Iranom, v pogledu DSP — brojlerjev, še najbolj pereče pa je vprašanje izvozne orientacije, ki nam jo stroji in naprave v klavnicah ne omogočajo. Odobritev uvoza opreme ni odvisna od nas in samo ta odobritev nam lahko omogoči normalne pogoje v proizvodnji za izvoz.

Gospodarska situacija v svetu nasploh in tudi na področjih kjer prodajamo piščančje meso oziroma tam kjer bi ga po nizkih cenah lahko plasi-

rali je težka. Povsod je čutili krizo in pojenjanje povpraševanja. Zato naša perspektiva tudi za bodoče ni rožnata. Predpogoj za uspeh pa je prej navedeni uvoz manjkaajoče opreme.

Prav tako se bomo maksimalno potrudili, da izvršimo tudi uvoz vseh potrebnih surovin in repromateriala, ki bo težaven. Koliko bomo uspeli bo pokazal prihodnji čas.

S K L E P I

Na osnovi poročila in dodatnega tolmačenja le-tega se je razvila razprava, v katero se je vključil tudi tovariš Doplihar.

Po živahni razpravi je delavski svet v zvezi s problematiko zunanje trgovinske menjave sprejel sledeče sklepe:

1. Centralni delavski svet vzame poročilo o izvršenem izvozu in uvozu ter problematiki le-tega na znanje.

2. Centralni delavski svet daje priporočilo vsem samoupravnim organom v vseh TO, da o problematiki, navedeni v tem poročilu razpravljajo na vseh nivojih samoupravnih organov.

3. Centralni delavski svet naroča vodstvu DO in gen. direktorju, da o objektivnih težavah, ki nam preprečujejo večji izvoz, seznanijo vse pristojne forume v republiki. (Težave z oviranjem nabave nujno potrebne opreme za obdelavo piščancev, kakršno zahteva zahtevni zunanji trg).

4. Vodstvu DO in gen. direktor naj seznanijo SISEOT o ob-

jektivnih razlogih, ki preprečujejo realizacijo izvoznega plana.

5. Vodstva posameznih TOZD in kolektiv kot celoto, se zadalži za intenziviranje izvoza v smislu izpolnitve plana.

6. Centralni delavski svet pooblasti vodstvo DO, da izvrši izvoz ne glede na finančni efekt, ko gre za vprašanje izpolnitve plana DO ali ko gre za širše družbene potrebe.

7. Centralni delavski svet zadaljuje samoupravne organe in priporoča političnim organizacijam TOZD Mesne industrije, da razpravljajo in ukreduje vse potrebno, da bo proizvodnja do konca leta tekla na višini 1000 ton piščančjega mesa (X—XII/81), kar bo omogočilo realizacijo postavljenega plana. To je zadolžitev, ki jo MI mora izpolniti. V zvezi s tem je možno napraviti premike tudi v delovni sili.

8. Centralni delavski svet naroča službi izvoza, da mora skleniti ustrezne pogodbe za realizacijo 7. točke tega sklepa.

Večernje novosti o Perutnini Ptuj in naših piščancih

PILEČI »BESTSELER«

Redko se primeri, da bi kakšen časopis delal reklamo, ne da bi to delovna organizacija naročila in seveda dobro plačala. To izjemo pa so, lahko rečemo, storile VEČERNJE NOVOSTI iz Beograda. V soboto, 12. septembra je ta časopis, z največjo naklado v državi, posvetil dobršen del naslovne strani Perutnini in našim kvalitetnim piščancem. Pod gornjim naslovom je bila objavljena fotografija, posneta ob prevzemu blaga v prodajnem skladišču Beograd, pri kateri je snemalec poskrbel, da se je jasno videlo kar največ naših znanih PP. Fotografija zajema kar četrt strani tega lista, izpod nje pa je bil objavljen naslednji tekst:

Visoke cene mesu, a i česte nestašice pojedinih vrsta naglo su u vrh »popularnosti« izbacile — piletinu. Potražnja ovog proizvoda naglo je povećana, a proizvođači jedva stižu da zadovolje potrebe. Već u ranim jutranjim časovima pileće meso se rasproda. Inače, jedan od najvećih snabdevača glavnog grada piletinom je »Perutnina iz Ptuj«. Svakog jutra ovaj slovenački proizvođač dopremi u Beograd oko 12 tona svežeg mesa. Ono se raspoređuje u 16 prodavaonica koje »Perutnina« snabdeva. Pilići su teški blizu jednog i po kilograma, a cena je 74 dinara po kilogramu. Dakle, oko 100 dinara po piletu, a od toga se ipak može napraviti pristojan ručak. A za ovaj novac kupljeno teleće ili svinjsko meso moglo bi da posluži samo za — predjelo.

Na fotografiji su »paketi« sa piletinom tek pristigliom iz Ptuj.

Op. urednika: Prepis prispevka je točen, kopirali pa ga nismo zato, ker je časopis tiskan v cirilici, katera bi veliki večini bralcev »Perutninarja« povzročala težave.

Družbena samozaščita pri kooperantih

Tokrat ne nameravam pisati o nalogah vseh nas na področju družbene samozaščite. Ne, tudi o razvoju družbene samozaščite ne bom pisal. O vsem tem smo v našem glasilu že precej pisali. Tudi razne oblike predavanj smo organizirali. V zimskem času pa so Delavske univerze organizirale še predavanja za občane, torej za delavce in tudi kooperante.

Da je nenehno usposabljanje občanov za izvajanje SLO in družbene samozaščite nujno, se je pokazalo že nekajkrat. Nekajkrat so že tudi naši delavci in kooperanti ob raznih nevšečnostih hitro ukrepali in s tem preprečili veliko materialno škodo. Žal pa ni vedno tako. Še posebej nekateri kooperanti radi pozabijo na svojo družbeno odgovornost za družbena in lastna sredstva. Prav o teh bom tokrat pisal. K pisanju pa me je spodbudilo to, da so pri kooperantih še vedno prepogoste množične zadušitve piščancev.

Množične zadušitve piščancev

V zadnjih dveh letih beležimo kar 17 primerov množičnih zadušitev piščancev v kooperacijski reji. Zaradi teh zadušitev je v proizvodnji izostalo prek 100 ton perutninskega mesa. Morebiti bo kdo vzel v roke svinčnik in izračunal, koliko je to denarja, vendar naj takoj povem, da izračun ne bo pravilen. Škoda, ki tako nastane, je mnogo večja kot bi pokazal račun pri kooperantu. Masovna »živa proizvodnja« mora biti do potankosti natančno načrtovana, zato izpad proizvodnje pri kooperantu poruši načrtovano proizvodnjo v vseh soodvisnih TOZD.

Pa tudi, če pozabimo na škodo, ne smemo pozabiti, da kupci čakajo na slehernega piščanca. Še toliko bolj v tem času, ko moramo znatne količine piščančjega mesa še izvoziti zaradi deviznega pokritja našega prepotrebnega uvoza surovin in opreme.

Šele, ko upoštevamo vse to lahko ugotovimo kolikšna je resnična škoda. Pri tem pa moramo imeti pred očmi našo družbeno odgovornost, da slehernega piščanca zdravega ponudimo na trgu, saj je tudi to velik prispevek k stabilizaciji našega gospodarstva.

Kako preprečiti škodo

Dejstvo je, da niti lani niti letos ni prišlo do večje zadušitve v času najhujše vročine niti v enem primeru. Torej ni vzrok za zadušitve vročina. V vseh letošnjih primerih je ugotovljeno, da je delno ali v celoti kriv za zadušitev človek. Kako torej preprečiti težave? Predvsem z doslednim upoštevanjem vseh navodil strokovne službe TOK. Med najpomembnejšimi zahtevami strokovne službe pa je to, da je v času reje (torej od vhljevitve DSP do oddaje piščancev v zakol) nekdo v neposredni bližini vzrejnega objekta, pripravljen vsak trenutek ukrepati, če je to potrebno. Rejci se morajo zavedati, da imajo v hlevu piščance provinience (pasme) Hubbard, ki daje odlične proizvodne rezultate, je pa občutljivejša od nekaterih drugih provinient. Zato je potrebno tem živalim posvečati ustrezno skrb, ki je poplačana z dobrim pridelkom.

Da bi kooperanti dosegli kar najboljši uspeh si prizadeva poleg njih samih tudi strokovna služba TOK. S skupnimi naporji jim je uspelo skrajšati čas pitanja za cel teden, ob tem pa so lahko povečali gostoto za štiri živali na m².

In še uspeh. V juliju so rejci v 46,6 dneh spitali povprečno 1,74 kg težke piščance, za pitanje pa porabili 2,16 kg krmil na kg piščanca. Pri tem so zaslužili bruto 3,15 din za kg ali 5,49 din za spitanega piščanca. V avgustu pa so dosegli težo 1,74 kg v 47,1 dneh in pokrmili 2,18 kg krme. Zaslužili so bruto 3,12 din za kg ali 5,42 za piščanca.

Seveda so to povprečki od katerih pa posamezniki precej odstopajo. Tako imamo kooperante, sicer redke, ki dosega tudi komaj 1,50 kg v enakem času in na drugi strani take, ki dosega vedno tudi 1,95 kg. Pri tem je zanimivo to, da so slabi skoraj vedno slabi in nasprotno dobri vedno dobri. Ni pa redko, da imajo rejci s slabimi uspehi največkrat tehnološko boljše hleve, kot oni z dobrimi rezultati.

O uspehu pa lahko govorimo le takrat, kadar so piščanci oddani v zakol. Zato med samo rejo pomaga rejcu nad jato bdeti signalna naprava, ki ga takoj opozori, če kaj ni v redu. Prav tu pa se največ-

krat zatakne, ko gre za zadušitve. Rejci se namreč preveč zanašajo na signalno napravo. Signalna naprava pa ne ukrepa recimo ob izpadu elektrike ali ob nenormalnih temperaturah. Signalna naprava le opozori, da nekaj ni v redu. Človek je tisti, ki nenormalne okoliščine odpravi, seveda, če je v taki bližini objekta, da sliši signal, v nasprotnem primeru pa največkrat nastopi zadušitve. To pa je tudi razlog, da strokovna služba TOK zahteva prisotnost rejca pri hlevu.

Trenutno kooperanti uporabljajo dve vrsti signalnih naprav. Starejše, »avtomobilske sirene« kot jim pravijo in novejšje izvedbe imenovane Jernej I in Jernej II. Prve so primitivnejše, počasneje reagirajo na spremembe, zato so pa dosti glasnejše, »ko kličejo pomoč«. Jernej naprave so občutljivejše in hitro reagirajo, imajo pa šibko točko v tem, da delujejo na mnogo višji frekvenci in so zato manj slišne. Tudi vzdrževanje »zahtevajo« doslednejše. Teh seveda ni možno slišati, če rejec ni v neposredni bližini, zato vodstvo TOK že razmišlja o kombinaciji obeh sistemov. Toda tudi v tem primeru bo ukrepal le človek. Prav zavoljo tega, ker ni bil ob izrednih razmerah prisoten človek, ki bi ukrepal je prišlo do večine navedenih zadušitev.

ZADUŠENI PIŠCANCİ V HLEVIH PRI KOOPERANTIH od 1. 1. 1980 do 1. 9. 1981

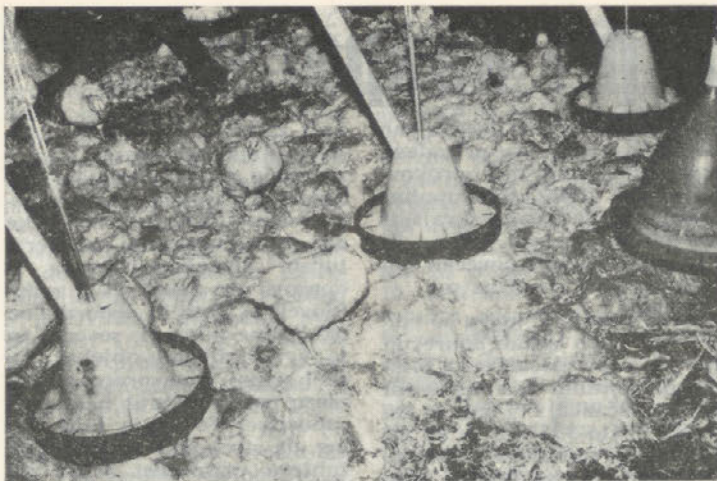
Priimek in ime kooperanta:	Proizvodni okoliš	Čas zaduš.	Zaduš. kom.	Starost piščan. v dneh
Pečovnik Aleksander	Dravsko polje	6. 1. 80	1.895	36
Žampa Franc	Ptujsko polje	19. 3. 80	1.798	31
Pevec Jurij	Kozjansko	5. 5. 80	2.205	32
Pečovnik Aleksander	Dravsko polje	6. 5. 80	2.014	34
Plohl Marjeta	Ptujsko polje	21. 5. 80	8.804	45
Turkuš Friderik	Haloze	2. 6. 80	6.050	46
Dolšak Janko	Haloze	14. 6. 80	11.862	47
Marčič Katica	Haloze	26. 7. 80	1.950	42
Leskovar Minka	KZ Slov. Bistrica	29. 9. 80	1.268	48
Kolar Stanko	Haloze	29. 10. 80	1.925	29
Korošec Maks	KZ Slov. Bistrica	19. 11. 80	5.652	38
Krajnc Alojz	Dravsko polje	5. 12. 80	3.050	45
Rak Adolf	KZ Slov. Bistrica	18. 12. 80	1.492	43
Šegula Otilija	Dravsko polje	10. 1. 81	10.038	32
Ramot Avgust	Slov. Konjice	4. 2. 81	2.421	40
Korent Jože	Koroška	9. 2. 81	3.280	42
Krančan Franc	Slov. Konjice	1. 9. 81	6.010	42

Ukrepati je treba hitro, da se reši, kar se rešiti da

In preprečiti še večjo škodo

(Foto: L. C.)

Zalostni osamljeni pogrebci

Res je, da je v posameznih primerih, predvsem v tistih, ko gre za manjše zadušitve, rejec hitro ukrepal in rešil, kar se je rešiti dalo. Toda, koliko je takih rejcev, ki so imeli srečo, da se ni zataknilo pri njih, čeprav tudi oni ne izpolnjujejo dosledno navodil strokovne službe.

Poleg strokovne pomoči kooperantom, so strokovne službe TOK, na željo kooperantov, pripravile še pravilnik o skladu rizika, kateri omogoča povrnitev škode v celoti le, če za nastalo škodo rejec ni popolnoma nič kriv. V nasprotnem primeru se mu povrne le del škode ali pa nič, če strokovna komisija ugotovi, da je do škode prišlo zaradi malomarnosti. Komisijo sestavlja jo trije člani in sicer področni vodja področja v katerega kooperant spada, veterinar, ki postavi diagnozo in strokovnjak za elektronaprave, saj so te največkrat neposredni vzrok nastanka škode. Komisija sestavi zapisnik, na osnovi katerega odbor sklada rizika odloči o višini povrnitve škode.

V primerih, ko je dokazana krivda za nastanek škode rejcu, sledi prijava UJV, saj gre največkrat za veliko družbeno škodo. Bili so že tudi primeri, ko so vaščani sami prijavili nevestnega kooperanta. Taki kooperanti so tisti, ki so malomarni pri svojem delu, ker v slučaju škode računajo na delno ali celotno povračilo škode iz sklada rizika.

Take kooperante želim opozoriti na korekten odnos do delavcev Perutnine, ki tudi sredstva sklada rizika izdajajo. Sklad se namreč formira na nivoju delovne organizacije, čeravno je tehnično izvedeno tako, da ga vplačujejo kooperanti ob obračunih. V bistvu pa je formiran v stroškovniku, ki je zbir vseh stroškov za plačilo kooperacijske reje.

Delavci Perutnine zato imajo pravico zahtevati in zahtevajo, da v izogib družbene škode, vsi kooperanti dosledno upoštevajo vsa navodila strokovne službe TOK in da storiijo vse, da do škode ne bo prišlo.

L. C.

Večkratno nastiljanje z isto steljo pri reji brojlerjev

Surovine, ki smo jih živinorejci vrsto let uporabljali za nastilj in kurjavo, zaradi nastale energetske krize vse težje nabavljamo, zato iščemo možnosti za manjšo porabo surovin oziroma njenih nadomestitev.

Strokovnjaki za perutninarstvo se v razvitih deželah že vrsto let ubadajo z mislijo, kako bi steljo za rejo brojlerjev ali lahkih kokoši (jajca za konzum) nadomestili, racionalneje uporabljali ali sploh ne več uporabljali. Kot nam je znano, so uspešno rešili rejo kokoši za konzumna jajca (lažje pasme) z gajbnim sistemom, medtem ko se piščanci — brojlerji v gajbah doslej niso obnesli. Poleg tega je dodatna oprema za rejo v gajbnem sistemu za brojlerje precej draga.

Druge uspešna varianta, ki se uporablja v zapadni Evropi in v Ameriki, je večkratna uporaba iste stelje za več turnusov, seveda pod določenimi pogoji. Da bi se prepričali, kako taka reja praktično poteka, smo skupno z Zavodom za vetreinarstvo Ljubljana sestavili program ukrepov, ki pogojujejo večkratno uporabo nastilja za rejo piščancev.

Do izida časopisa je že več kooperantov ponovno uporabilo isti nastilj, njihovi proizvodni rezultati z obračunom pa so zaključeni doslej v štirih primerih, ki jih prikazujemo v tem članku.

Kateri rejci lahko uporabljajo steljo večkrat?

Predvsem tisti, ki lahko izpolnijo vse pogoje za tako uporabo

in imajo sami interes do večkratne rabe nastilja. Seveda se bodo za tak sistem odločali tudi tisti, ki imajo težave z nabavo nastilja in gnoja tako nujno ne potrebujejo za kmetijske površine in dodajanje k mešanici krme za goveje pitance ali bekone.

Najvažnejši ukrepi med rejo v hlevu in po njej

— Medturnusni odmor mora znašati okrog 12 dni.

— po oddaji prejšnjega turnusa v zakol izloči kooperant naslednji dan iz hleva ves vlažni, mokri ali skorjasti nastilj.

— Nato temeljito mehanično očisti strop in stene v hlevu (tudi predprostor) ter skrbno prekoplje ali premeša ves suhi nastilj.

— Krmilnike, napajalnike in ventilacijske odprtine je treba najprej očistiti in oprati z vodo, nato razkužiti s halamidom in po 10 minutah ponovno oprati v čisti vodi. S halamidom je treba razkužiti tudi ves predprostor.

— Med 2. in 5. dnevom po izpraznitvi hleva je le-tega treba prezračiti in stari nastilj ponovno premešati. Če je še vlažen, se ga posuši (termoegen, master).

— Sledi razkužba hleva in predprostora ter že očiščene opreme s formalinom in hiperanganom. Količino enega in drugega izračuna strokovna služba v TOK-u, odvisna pa je od velikosti hleva. Razkuževanju obvezno prisostvuje vodja proizvodnega okoliša zaradi varnosti in strokovnosti opravlja. Rejec mora pripraviti 200-litrsko pločevinaste sode v katerih opravlja razkuževanje (mešanje in kemična reakcija). Ob razkužbi mora v hlevu toplota zraka znašati vsaj 15°C.

— Po razkužbi sledi faza odmor okrog 3 dni.

— Po razkužbi je hlev zaprt vsaj 24 ur.

— Nova vhlevitev DSP na staro steljo se vrši tako, da je ta prekrita s papirjem ali z 2 cm debelo svežo steljo (1/2 celotne vzrejne površine hleva).

— Priporočljivo je tretiranje do prvih 3 dni z evrovitom v pitni vodi (terapevtske doze).

— Nato sledi redna kontrola strokovne, po potrebi tudi veterinarske službe.

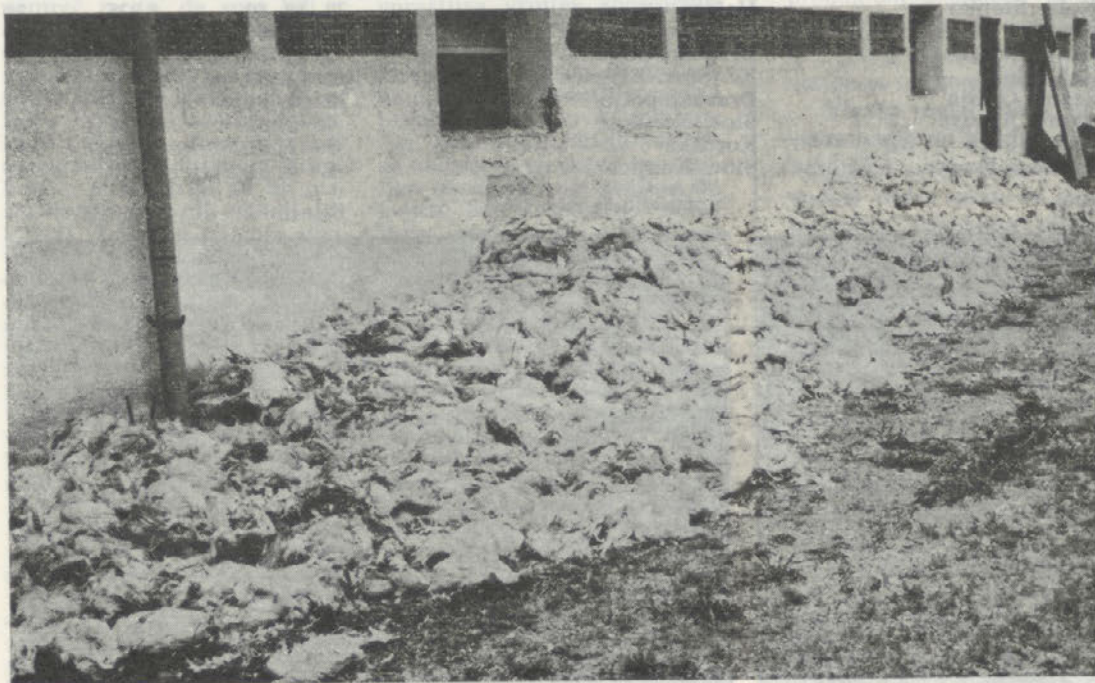
To so le okvirna navodila, poleg teh pa se izvajao še navodila, ki so sestavni del kooperacijske pogodbe.

Stroški razkužbe

Ti so le malo višji kot stroški razkužbe z WAPP-om s pripombo, da je zaradi zaplinjenja precej

Tone mesa bodo odpeljane v kaliferijo, namesto da bi jih prodali. Morebiti tudi v izvoz.

(Foto: L. C.)

Pralni stroj-za prvi zaslužek

vesela sem bila, ko smo kupili silos za krmilo, saj je bilo dvigovanje vreč s krmili prehudo breme za žensko. Sedaj poteka delo mnogo bolje, hitro ga opraviš, čeprav avtomatika še zdaleč ni vse. Najvažnejša je volja in ljubezen do dela s piščanci, kajti le ob vztrajnem delu, ob nenehni prisotnosti v hlevu in ob stalnem nadzoru naprav in počutja piščancev lahko kooperant ob koncu vzrejnega turnusa pričakuje, da bo imel dober obračun.

Zanimalo nas je, kako mlada dva naslednika gledata na bodočnost Šegove kmetije. Hčerka Franja, ki obiskuje že tretji letnik pedagoške gimnazije, se je očitno odločila oditi s kmetije, zato pa sin Stanko, ki je sedaj učenec petega razreda osnovne šole, že rad pristopi na pomoč. Še posebej ga veseli delo s traktorjem in priključki, ki jih imajo. Na 5 ha veliki kmetiji, dela nikoli ne zmanjka, a če človek opravlja vsakodnevna opravila z dobro voljo, kot to počno Šegovi, je to dovolj veliko jamstvo za uspeh na vseh področjih.

Naša sogovornica je v nadaljevanju povedala še to, da se zaenkrat še ni odločila za socialno zavarovanje, čeprav o tem že dalj časa razmišlja. Uredila si je status kmeta, čaka pa jo še ena odločitev, da opravi šoferski izpit, da bo lahko tudi sama brez strahu sedla na traktor in pa seveda za krmilo avtomobila, brez katerega si skoraj ne morejo več predstavljati življenja in dela na vasi.

Ko smo se še pogovarjali o težavah, ki jih ob kooperacijskem sodelovanju morda srečujejo, je Marija Šega povedala, da je največji problem pozimi, ko so pogosti izpadi električne energije. Električno imajo napeljavno s Pohorja. Ob vsakem najmanjšem snegu se potrgajo žice in že je tu izpad. Zato razmišljajo o nakupu elektro agregata — generatorja, s katerim bi si zagotovili nadomestno energijo v takih primerih. Sicer pa pravi, da je s kooperacijskim sodelovanjem zadovoljna, da ni problemov ne z dostavo krmil, ne s strokovno in veterinarsko službo.

Kaj naj ob zaključku še zapišemo? Da si želimo še mnogo takih sodelavcev, kajti le zadovoljivi in pristni medsebojni odnosi vodijo h zaželenemu cilju — ustvariti več in boljše. Pri Šegovih se tega nedvomno že dolgo zavedajo.

Franc BRODNJAK

»Za prvi zaslužek, ki smo ga prejeli kot kooperanti ptujske Perutnine, smo si pred dvanajstim leti kupili pralni stroj«, je po krajšem obotavljanju, ko smo jo pred nedavnim obiskali, povedala naša dolgoletna sodelavka Marija ŠEGA iz Gladomesa 30 v občini Slovenska Bistrica.

Zakaj smo obiskali Šegove, to prijazno petčlansko družino v prijetni slovenjebistriški vasi ob vznožju Pohorja, ste verjetno razbrali že uvodoma. Za tiste, ki še ne veste, bomo nadaljevali sestavek kar z besedami naše sogovornice, gospodinje, matere in kooperantke Marije:

»Pred nekaj več kot dvanajstim leti smo se preselili v naš novi dom, ki smo si ga ustvarili z delom na kmetiji in moževim zaslužkom pri Gozdnem gospodarstvu. Naša stara domačija je ostala prazna in zato sva sklenili, da jo bova uporabila v druge namene. Prostora sva preuredila v hlev za piščance in v takih razmerah v enem turnusu vzredila do 3200 piščancev. Pogoji dela so bili sila težki, še posebej, če pomislim, da sem bila za večino dela sama, ker je bil mož zaposlen, otroka pa sta bila še čisto majhna in bolj v napoto kot v korist. A šlo je. Ko sva preštevala denar od prvega obračuna, sva vedela, da sva ravnala prav, ko sva šla po stopinjah našega sorodnika Adija Brenčaja, ki nama je prigovarjal, naj se vendar lotiva tega posla. Takrat še v sanjah nisva pomislila, da bi kdaj zgradila novi hlev za piščance. A čas je prinesel svoje. Leta 1975 smo prvič vhljevali v novem objektu, v katerem je prostora za 7500 piščancev. Ob prvem turnusu v novem hlevu se kar nismo mogli privaditi drugačnemu, modernemu načinu dela. Krmljenje in napajanje piščancev s pomočjo avtomatiziranih naprav je povsem nekaj drugega kot klasičen način, kakršnega smo bili vajeni prej. Potem je šlo postopoma naprej. Najbolj

kvalitetnejše. Taka razkužba je še posebej priporočljiva za hleve, kjer se redkeje pere z vodo na močnejši pritisk, ali v adaptiranih hlevih. Osnovno vodilo je razkužiti rejni prostor skupno z opremo in s steljo. Kateri kooperanti že uporabljajo staro steljo za ponovno vhljevanje?

Največ zaupanja v ta sistem razkuževanja hlevov in opreme so pokazali rejci proizvodnega okoliša Dravsko polje. Vzroki za take odločitve pa so gotovo intenzivni pogovori tovariša Jaušoveca s kooperanti, ki so se za ta sistem odločili. Doslej so to storili sledeči rejci:

Ime in priimek	Proizv. okoliš	Datum razkužbe	Vhljeval na staro steljo
Mihael Donko	Dravsko polje	27. 5. in 27. 7.	da
Miha Orož	Dravsko polje	27. 7.	da
Ivan Dobaj	Dravsko polje	25. 5. in 29. 7.	da
Marija Štern	Dravsko polje	30. 7.	—
Otilija Šegula	Dravsko polje	17. 7.	da
Alojz Plečko	Dravsko polje	17. 7.	—
Alojz Plošenjak	Dravsko polje	30. 7.	—
Franc Lorbek	Dravsko polje	2. 6.	—
		30. 7.	da
Alojz Krajnc	Dravsko polje	21. 8.	da
Marija Klobasa	Dravsko polje	8. 7.	da
Marjeta Plohl	Ptujsko polje	3. 8.	da
Jože Hercog	Ptujsko polje	22. 7.	da
Ivan Helbl	Koroška	31. 7.	—
Milan Kovač	Konjice	27. 1.	da

Glede na to, da je v skladišču TOK na zalogi dovolj formalina in hipermangana in da mora kooperant preskrbeti le pločevinaste 200 litrske sode (1 kom. na 1.000 piščancev) ter zaradi enostavnosti razkuževanja, je dovolj razlogov, da tudi drugi rejci začnejo s takim načinom razkužbe.

V vsakem primeru pa je potrebno temeljito očistiti okolico hleva.

Proizvodni rezultati

Ti so se pokazali ugodni pri štirih kooperantih, kar pa ni samo posledica kvalitetne razkužbe temveč tudi dobre tehnologije v rejah ob kvalitetni krmi.

Rezultati so sledeči:

Ime in priimek	Pogin v %	Skup. manjko v %	Povprečna teža kg	Starost dni	Konverzija kg	Krma prihranek ali manjko kg	Bruto kom.	Zaslužek din/kg	Oddano žive teže kg
Milan KOVAČ	5,3	6,02	1,85	47	2,12	+1.258	6,72	3,63	24.480
Mihael DONKO	5,9	7,59	1,73	47	2,16	— 571	5,18	2,99	24.164
	5,1	9,39	1,84	47	2,13	+1.037	7,37	4,00	25.455
Ivan DOBAJ	5,4	7,30	1,77	47	2,12	+1.284	7,28	4,13	28.817
	5,8	9,38	1,78	46	2,10	+1.499	7,27	4,09	30.055
Marija KLOBASA	5,9	7,29	1,70	47	2,08	+2.005	7,77	4,57	23.405

OPOMBA: 1. pri izračunu prihranka krme je prišteta krma, ki so jo pojedli piščanci za domačo porabo (gospodinjstvo in nakladalci),

2. znak + pomeni prihranek krme,

3. znak — pomeni porabo krme preko normativa,

4. vsi ostali podatki so iz obračunov.

ZAKLJUČEK

— Kljub še skromnim rezultatom, ki jih imamo zaenkrat na razpolago, lahko vendar uporabljamo tak sistem razkuževanja ob vestnem upoštevanju tehnologije v rejah.

— Pričujoči sistem razkuževanja ni ustrezen samo ob večkratni porabi stare stelje, ki jih je pri nas možno nabaviti (slama, seno, oblanci, pleve, luščine itd.).

— Rezultati in zdravstveno stanje piščancev pri omenjenih štirih rejcih v ničemer ne odstopajo od poprečja pri ostalih dobrih rejcih,

— Za navedeni sistem razkuževanja se morajo kooperanti dogovoriti z vodjem proizvodnega okoliša; nedoslednosti se ne smejo pojavljati.

Stanko Jaušovec
Jože Reisman

ZAHVALA

Sodelavcem Ptujske tiskarne se iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje, cvetje in denarno pomoč ob izgubi moje drage mame

Polajžer Jože

Priznanje zadružne zveze Slovenije

Prijetna jesenska sapica je vlekla tistega sončnega septembarskega dne, ko sem obiskal v Ul. Lackove čete tokratnega sogovornika Jožeta Reisman, ki je pred nedavnim prejel priznanje in plaketo Zadružne zveze Slovenije. Skromna stanovanjska hiša je skoraj skrita v bujnem sadnem vrtu, ki je dehtel po zorečem sadju. Tudi skrbno izbranega cvetja ni manjkalo, od neke skozi okno pa je prodirala prijetna umirjena glasba.

V tej dehteči idili sem našel sogovornika in ga zmotil pri ogledovanju zorečega sadja. Zaprošil sem ga za klepet, seveda sem omenil tudi priznanje katerega je prejel in priznati moram, da ni bil nič kaj navdušen. »Kaj bi to?« je dejal, »saj sem vendar delal to, kar sta mi kolektiv in družba zaupala in zato ni potrebna nobena popularizacija«. Nisem odnehal in končno je le stekel pogovor. Zvedel sem, da

V naši delovni organizaciji se je Jože Reisman zaposlil leta 1970 kot vodja farme brojlerjev na Bregu. Že po dveh letih pa je bil imenovan za direktorja temeljne organizacije kooperantov na Hajdini. To odgovorno nalogo je opravljal do leta 1979, ko mu je to preprečila težka bolezen. Od takrat dalje je svetovalec direktorja TOK.

Ob delu je končal še višjo agronomsko šolo.

In kaj bi nam lahko povedali o prizadevanjih za razvoj kooperacije takrat, ko ste prevzeli njeno krmilo?

Razvoj brojlerske proizvodnje pri kmetih na osnovi kooperacijskih odnosov se je v Perutnini začel že leta 1965. Prvi rejci so pitali piščance v malih adaptiranih hlevih, z možnostjo vhlavitve okrog 500 kom piščancev v turnusu, pa tudi več.

strokovne službe in seveda tudi vzrejni objekti, ki so postajali vedno večji in modernejši. Z modernizacijo opreme pa so se začele postavljati pri rejcih in strokovnih službah nove tehnične zahteve po zanesljivem ravnanju z opremo, kakor tudi zahteve po servisiranju naprav in opreme.

V tem času pa je tudi naša družbena ureditev dosegla nove razvojne kvalitete, zato je bilo potrebno slediti družbenemu razvoju in z veljavno zakonodajo razvijati tudi kooperacijske odnose. Moram reči, da to ni bilo vedno lahko. Področja, kjer imamo organizirano kooperacijsko sodelovanje so različno razvita, zato so tudi želje, potrebe in zahteve različne. Poleg tega pa so se prav v naši temeljni organizaciji kooperantov (TOK) prepletale silnice med privatnim in družbenim sektorjem, s tem pa mnogokrat tudi privatna miselnost nasproti družbenim usmeritvam v delovni organizaciji.

Pri vsem tem pa je bil pomemben naš cilj, uspeti, strokovno pomagati, da so kmetje — kooperanti osvojili hitro se razvijajočo tehnologijo reje perutnine, ki je in še vlada v Evropi ter slediti sodobnemu načinu gradnje in opremljanja hlevov.

Ob vsem tem pa smo si prizadevali v največji možni meri razvijati samoupravne socialistične odnose med delavci našega kolektiva in kooperanti, ter dvigati družbeno politično zavest naših kooperantov.

Za uspešen razvoj kooperacijske reje je bilo treba delati mnogo na terenu z ljudmi najrazličnejših interesov in različnih mišljenj. Posebno težko je bilo takrat ko so nastopile težave. Poslušati je bilo treba vse mogoče obzore, psovke pa tudi groženje ni manjkalo. Včasih so se groženje tako stopnjevale, da bi se lahko sprevrgle celo v fizični napad. Tudi vremenskih prilik ni bilo možno izbirati. Vse to pa je Jožetu Reishmanu močno načelo zdravje. Sedaj dela le polovični delovni čas, kljub temu pa z naveti in s svojimi bogatimi izkušnjami še vedno mnogo prispeva za nadaljnji razvoj reje in medsebojnih odnosov v kooperaciji.

Seveda sem ga zato tudi prosil da pove še kaj o uspehih.

Vsekakor so uspehi bili. Premagali smo skoraj vse težave, katere sem prej navedel in to je velik uspeh. Še posebno pomembno pa je to, da smo se uspeli tudi politično in samoupravno organizirati. Organizirali smo vse samoupravne organe, enako kot je to v drugih TOZD. Posebnost pa je v TOK v tem, da je v vse organe upravljanja izvoljeno dve tretjini kooperantov in le ena tretjina delavcev TOK.

Pri tako razgibanem delu in življenju se verjetno spominjate kakih izredno težkih pa tudi lepih trenutkov.

Težki trenutki? Lahko bi rekli kar črno leto, ko je pred leti bila v Jugoslaviji navidezna hiperprodukcija mesa. Takrat smo si tako v TOK kot v celotni delovni organizaciji težko predstavljali nadaljnji razvoj in širitev kooperacijske reje, zato je v prvem momentu bila tvegana vsakršna širitev, kar pa se nam je kasneje maščevalo.

Če že moram govoriti o sebi je vsekakor nastopil najtežji trenutek s pojavom moje bolezni, ki mi je onemogočila nadaljnje redno delo. Po dolgotrajnem zdravljenju sem se toliko »izvlekel«, da lahko spet delam, čeprav le polovični delovni čas.

Vsekakor pa je bilo tudi mnogo lepih dni. To je bilo predvsem takrat, ko smo beležili dobre uspehe v organizaciji kooperacije in seveda, ko so imeli kooperanti dobre vzrejne uspehe. Najlepše pa je vsekakor obdobje leta 1980—81, ko smo uspeli skrajšati vzrejni čas za pisanje piščancev za cel teden, pri tem pa po m² vzrejne površine doseči isto količino mesa kot prej ali celo več.

Zadnje obdobje pa je najlepše tudi v osebnem počutju, namreč zato, ker je kolektiv dojel moje težko zdravstveno stanje in mi nudi vso moralno pa tudi vso drugo pomoč za rehabilitacijo.

Jože Reisman pa je bil vseskozi tudi aktiven družbenopolitični delavec. Mnoge funkcije je opravljal v Zadružni zvezi Slovenije v raznih komisijah in v organih upravljanja Zadružne zveze. Bil je član izvršnega odbora občinske konference SZDL Ptuj in član Občinskega sveta za kmetijstvo. Jožeta Reisma na pa poznamo tudi kot enega izmed najpriazdevnejših sodelavcev uredništva Ptujskega perutninarja. Skoraj ni številke, v kateri ne bi sodeloval s svojim prispevkom.

Za tako obsežno in odgovorno delo, še posebej pa sedaj v času rehabilitacije je potrebno mnogo volje in energije. Potrebna pa je bila tudi sprostitev. So vam pri tem pomagali »konjički«?

Obraz se mu je razlezel v dobrodušen nasmeh, ko je pritrdil.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Jože Reisman je vedno našel čas za obisk pri kooperantih

(Foto: L. C.)

se je kot mladi kmetijski tehnik zaposlil leta 1951 kot delovodja v takrat samostojnem Kmetijskem gospodarstvu v Zavrču. Njegovo delovno področje je bilo vinogradništvo in sadjarstvo. Leta 1960 je postal upravnik Kmetijskega gospodarstva Zavrč, ki pa se je po večkratnih reorganizacijah in združitvah vključilo v Kmetijski kombinat Ptuj.

Celih dvajset let se je ukvarjal z vinogradništvom in sadjarstvom, ves čas pa si je prizadeval intenzivirati pridelovanje navedenih kultur. V ta namen je sodeloval z višjo agronomsko šolo Maribor in uspeh ni izostal. Jože Reisman ima velike zasluge za uvedbo nove sistemske vzgoje vinske trte in terasnih nasadov.

Za svoj prispevek k razvoju vinogradništva je prejel odlikovanje — red dela s srebrnim vencem.

Ko sem prevzel delo v kooperaciji je bila le-ta v polnem razmahu. Predvsem smo si prizadevali najti čimveč interesov za kooperacijsko rejo in na tak način širiti proizvodne zmogljivosti.

Tudi težav najbrž ni manjkalo?

Res je. Tako kot nikjer, kjer se dela z živim »materialom«, tudi in še predvsem v kooperaciji ni šlo brez težav. Začetni odnosi s kmeti — kooperanti so zahtevali veliko potrpežljivega dela, kajti intenzivna proizvodnja pri rejci piščancev pri nas ni imela tradicije. Adaptirani hlevi so v tem obdobju imeli v celoti ročno opremo, katero smo nenehno izpopolnjevali. Začeli smo uvajati avtomatizacijo. Izpopolnjevali smo sistem obračunov, istočasno pa tudi medsebojne odnose. Z izpopolnjevanjem odnosov so se razvijale tehnologija reje, nivo

MALICA-naš vsakdanji kruh

Zadnje čase je bilo slišati iz dneva v dan hujše kritike glede naše malice. Stvar se je zaostrovala tako, da so posamezniki zahtevali že zamenjavo kuharjev. Ker je bilo splošno ugotovljeno, da malica res ni taka, kot bi bila lahko, je bil na Mesni industriji, v sestavu katere je kuhinja, 28. septembra sestanek, na katerem naj bi ugotovili, do kolike mere so kritike upravičene in koliko je prisotno kritiziranje, zato ker imamo vsega preveč.

Skrb za družbeno prehrano je zelo pomembna naloga, saj je od družbene prehrane med delom v veliki meri odvisno počutje delavcev, s tem pa tudi delovni učinek le-teh. Je pa tu tudi zelo občutljiva zadeva, saj je lažje kritizirati, kot pa objektivno ocenjevati tudi težave drugega. Največ kritik je bilo izrečenih na kvaliteto priprave, okus, preveč nekaterih začimb, slabo pestrost in zadnje čase še dostava ni več točna, bolje rečeno, redno zamujajo, zaradi česar delavci izgubijo mnogo dragocenih delovnih ur, ko čakajo na malico. To pa so bila tudi vprašanja na katera naj bi odgovorila vodja kuhinje in direktor TOZD Mesna industrija.

Seveda je za dobro malico potrebna sveža in kvalitetna surovina. Isto velja za pestrost, ob tem pa se takoj postavi vprašanje cene. Naša malica stane 29.— din. Od tega je planirano 5.— din za stroške, za samo malico, torej ostane 24.— din. In kaj je možno dobiti za ta denar? V zvezi s pestrostjo še to. Zamislite si, kakšna bi bila, recimo paradižnikova solata ali kaj podobnega, katero bi v kuhinji pripravili ob 9 uri nato pa jo vozili po vseh delovnih

enotah, da bi jo končno na farmi Sela dobili ob 11 uri na krožnik za malico.

Kaj se tiče ustrezne priprave in točnosti je težav še več. Te so namreč prostorske in tehnične narave. Pred leti, ko je bila obstoječa kuhinja adaptirana, se je vmontirala oprema za pripravo 600 obrokov malice. Sedaj jih pripravljajo krog 1000. Poleg tega pa je oprema že precej stara in v večini dotrajana, zato so okvare takorekoč na dnevnem redu, zaradi tega pa tudi zamude z malico.

Serviserji so za naše pozive gluhi in dogaja se, da jih čakamo tudi več mesecev, zato najnujnejše popravljajo delavci Transservisa ali pa celo kuharji sami, če jim uspe. Z nabavo nove opreme je še težje, poleg tega pa je ni kam vmontirati, ker je prostor premajhen.

Ob tem je potrebno poudariti še to, da imajo nekatere delilke malice skrajno slab odnos do posode, predvsem do čistoče. Nema lokrat morajo v kuhinji prati posodo nekaterih TOZD, predno jo lahko napolnijo s svežo malico. Da bi te pomanjkljivosti odpravili so pošiljali iz TOZD Mesna industrija številne okrožnice z navodili, kako ravnati s posodo, vendar brez uspeha.

In končno, ko so se začele številne kritike glede malice je na pobudo sindikata, odbor za družbeni standard imenoval komisijo za sestavo jedilnikov in za spremljanje kvalitete malice. Ta komisija se menda niti enkrat ni sestala v polnem sestavu. Zakaj torej članov komisije ne kličejo na odgovornost.

S tem pa nihče ne misli reči, da delavci v kuhinji niso bili nič krivi. Tudi pri njih ni bilo vse v redu, saj je po tem sestanku, po mnenju večine delavcev, malica le precej boljša kot je bila prej in verjetno se da še kaj storiti.

Da pa bi se odpravile tudi objektivne težave, mora odbor za družbeni standard opoklicati nedelovne člane komisije za sodelovanje s kuhinjo in za pripravo jedilnika ter na njihovo mesto imenovati druge. Imena, teh, ki bodo iz vseh TOZD, bomo objavili v naslednji številki Perutninarja, da se boste s svojimi pripombami obračali na njih, in od njih dobivali informacije glede malice. Da z malico ne bi zamujali se mora direktor TOZD Mesna industrija dogovoriti z vodstvom transporta, če je možno, da bi malico razvažala dva dostavna avtomobila, še toliko bolj, ker bo skoraj začela obratovati še farma v Starošincih. Gradbena operativna naj ugotovi ustrezno prostorsko rešitev, ker sedanji prostori ne ustrezajo, malo pa je možnosti ustrezne širitve na tej lokaciji. Z vodstvom TOZD

Commerce se dogovoriti, da zagotovi kvalitetno meso (trgovsko blago) kadar Mesna industrija nima ustrezne kvalitete. Povečati je potrebno pestrost, za kar se zadolži vodja kuhinje in komisija za pripravo jedilnika. Kuharji morajo posvečati več pozornosti pripravi in okusu malice.

Zagotoviti je potrebno tudi realno ceno malice, vendar so člani tega posveta mnenja, da ne na škodo delavcev.

In še naloga nas vseh. Vsi smo dolžni skrbeti zato, da bodo člani komisije resnično odgovorno sodelovali in tako skrbeli za izvajanje tega dogovora, s tem pa za izboljšanje razmer. Zahtevati moramo tudi, da nas člani komisije, sprotno obveščajo o objektivnih težavah, saj bo tako manj negotovanja, zato pa boljša izbira delovnega časa.

Tudi to je stabilizacija!

Urednik

Francu Kozelu ob odhodu

Trenutek, ko je Franc Kozel prejel državno odlikovanje

(Foto: L. C.)

Člani kolektiva Tovarne krmil smo se v septembru poslovili od dolgoletnega sodelavca tov. Kozela, ki je odšel v zaslužni pokoj.

V naši TOZD, nekdanji delovni enoti Mešalnici krmil, se je zaposlil pred šestnajstimi leti kot skladiščnik gotovih izdelkov. To delo je opravljal uspešno in s polno odgovornostjo do 1975 leta, ko je bil po potrebi premeščen na delovno mesto skladiščnika surovin, ki ga je opravljal vse do sedaj.

Vsekakor je potrebno omeniti da tov. Kozel ni opravljal le tistih nalog in opravil, ki so bila določena za njegovo delovno mesto, ampak je zaradi velike delovne zavesti samoiniciativno opravljal še druga dela, ki so se pokazala nujna.

V tem smislu je skušal vplivati na svoje sodelavce, ker se je zavedal, da je le z dobrim delom možno doseči uspehe.

Poudariti je potrebno tudi, da se pogoj dela takrat, ko je začel tovariš Kozel, ne morejo primerjati s sedanji, da pa je to, kar imamo danes, prav gotovo zasluža tudi njegovega prizadevanja in truda.

Tovariš Kozel se ni angažiral samo kot delavec, ampak je bil vedno aktiven tudi na družbenopolitičnem področju, saj je bil član mnogih samoupravnih orga-

nov in delegacij. Še posebej moramo omeniti njegovo angažiranje, ko je bil vodja delegacije za Zbor združenega dela v naši TOZD. Zelo veliko je naredil tudi za to, da se je razširil krog krvo-dajalcev, pa tudi sam je bil eden od njih, kar kaže na njegovo veliko humanost do sočloveka.

Kot dokaz za vestno in požrtvovalno proizvodno in družbenopolitično delo je tovariš Kozel prejel tudi visoko zvezno odlikovanje.

Nemogoče je v tako kratkem sestavku in z le nekaj besedami povedati vse o delu tovariša Kozela.

Ni prepozno, da smo se komaj sedaj zavedali pomembnosti tovariša Kozela? Vendar pa je življenje tako, da nikoli ni časa za sprotne ocenjevanje in dajanje priznanj. Kolikor poznamo tovariša Kozela, vemo, da nam bo to naša napaka oprostila.

Prepričani smo, da se s tem, ko odhaja od nas, naši stiki ne bodo pretrgali, ampak da bo tovariš Kozel našel čas in nas kdaj obiskal.

Snidenja z njim nam bodo vedno draga in zaželeni.

In kaj naj drugega rečemo na koncu kot: »Hvala za vse, tovariš Kozel! Dolgo uživajte to, kar ste si s svojim delom tudi prislužili!«

Sodelavci

(Nadaljevanje z 8. strani)

Sol! Že 11 let se Intenzivno rekreiram z ribištvo. Pri tem mi je pomembna sprostitiv, ne pa ulov. Mnogo si dam opraviti z domačim vrtom, posebej še s sadjem. Srečen sem, ko opazujem kako lepo zorijo sadje. Precej se ukvarjam tudi z vinogradništvom seveda pri prijateljih, ker svoje gorice nimam.

Največ sprostitve pa mi nudi umirjena kvalitetna glasba.

Ta naju je spremljala tudi ves čas najinega razgovora.

Ob koncu sem ga še povprašal, kaj mu pomeni prejeto priznanje in plaketa Zadrugne zveze SR Slovenije. Bil je kratek in skromen, kakor vedno.

Mnogo, zelo mnogo. Ponosen sem na to, da sem za svoje delo prejel to pomembno priznanje.

Njegovo delo pa je tudi pomemben prispevek k razvoju Perutnine kot celote, zato mu za visoko priznanje Zadrugne zveze Slovenije vsi delavci in kooperanti Perutnine iskreno čestitamo.

Urednik

Še o letovanju

V prejšnji številki Perutninarja smo obljubili, da bomo o letovanju še pisali.

Sedaj lahko posredujemo točne podatke, da je od 233 razporejenih delavcev letovalo 213 delavcev oz. njihovih družinskih članov. Razlika je nastala zaradi tega, ker je bilo premalo zanimanja za letovanje pred sezono in po njej (junij, september) in ker je tudi precej prijavljenih, ki so bili v tem času razporejeni, letovanje odpovedalo.

Na račun naših počitniških kapacitet je bilo mnogo pohval, pa tudi kritik. Res je, da so bile nekatere kriteke upravičene, predvsem glede prikolice št. 3 v Umagu, katero smo že umaknili iz uporabe. Pripombe so zadevale tudi čistočo in inventar. V tem primeru pa ne gre kritizirati samo služb, ki skrbijo za urejenost počitniških kapacitet predvsem v Umagu in Fijesi, ampak moramo pogledati tudi nase, saj stanje gotovo ne bi bilo tako, če bi se zavedali, da je to naša skupna last, da se bomo še vračali na kraj letovanja in da je treba družbeno lastnino ravno tako ali še bolj varovati kot svojo. Ko so šli ob koncu sezone naši delavci pospravljati in pripravljati prikolice za prezimovanje, so našli porazno stanje, predvsem kar se tiče čistoče.

Trudimo se, da bi se vsi naše delavci na letovanju res prijetno počutili, saj vemo, da si to predvsem delavci v proizvodnji v veliki meri zaslužijo. Vendar marsikdo samo zahteva, ne pomisli pa na to, da je treba pred letovnjem in po njem veliko narediti, kot so premiki in name-

stitev prikolic v hrambo, popravilo, dopolnjevanje in popis inventarja, čiščenje itd. Vsega tega pa dva ali trije delavci poleg svojega rednega dela niso zmožni brezhibno opraviti. V bodoče bo za ta opravila potrebno organizirati širšo ekipo in prav bi bilo, da bi tudi ostali TOZD-i priskočili na pomoč.

Kar se tiče prijav in vplačil letovanja, smo letos poostriili kontrolo in ugotovili nekaj primerov, da naši delavci kljub minimalnemu prispevku zase in svoje ožje družinske člane, niso prijavili vseh, ki so z njimi letovali. V nekaterih primerih niti niso sami letovali, ampak so letovali drugi, čeprav sorodniki.

Na račun takih pojavov je bilo veliko kritike s strani delavcev, ki niso prišli v poštev za letovanje. Prej omenjene kršitve bomo pozvali, da doplačajo razliko, odbor za družbeni standard pa je sprejel sklep, da bodo kršilci tri leta uvrščeni za vse druge delavce, ki se bodo prijavili za letovanje v naših počitniških centrih.

Težave smo imeli tudi s ključji, saj smo morali večkrat urgirati, ker jih nekateri niso pravočasno vrnili. Želimo, da se prihodnje leto kaj takega ne bi več dogajalo.

Torej, čas dopustov je potekel, nabrali smo si novih moči za nadaljnje delo oz. izvrševanje odgovornih nalog, ki jih ni malo v sedanji gospodarski situaciji.

Da bi pa bili objektivno seznanjeni s počutjem na letovanju, smo zaprosili nekaj naših delavcev, da opišejo svoje vtise z letovanja. Marija Rijavec

Po štiriindvajsetih letih prvič na morju

V Perutnini delam že 24 let. Letovala pa sem z družino letos prvič, in to v Umagu. V Umag smo v redu prispeli, le hišico smo iskali skoraj dve uri. Nihče nam ni vedel prav povedati, kje ima prikolice Perutnina. Na recepciji so nas pošiljali sem in tja. Mor-da pa se nismo dobro znašli. Drugače smo se imeli v Umagu zelo lepo.

S hišico smo bili zadovoljni, ker je bila nova in večja od ostalih hišic. Za 5-člansko družino je zadostovala. Kuhali smo si sami. V trgovini si dobil vse, kar si hotel, čeravno je bila velika gneča, zato bi bilo prav, da bi organizirali še eno. V Umagu je lepo, slaba točka pa so sanitarije, katere

bi res morali bolje urediti. Sanitarije so slabe in premalo jih je, ker je camp zelo velik in se zbere veliko ljudi.

Obala je peščena, enkratna za otroke in za tiste, ki ne znajo plavati. Voda ob obali ni globoka, šel si lahko daleč ven v morje.

Tudi zvečer je bilo zabave dovolj za mlade in stare, imeli smo disko in zabavno muziko s pevcem.

Končno smo tudi mi užili lepoto brezskrbnega dopusta, kot si ga želimo vsi skupaj privoščiti tudi drugo leto. Upam, da bomo spet tako zadovoljni kot letos. Če človek celo leto trdo dela, si zasluži 10 dni pravega počitka.

Tinka KRAMBERGER

Dopust v Umagu

Od 1. do 8. avgusta smo bili na dopustu v Umagu naselje Stela Maris. Ko smo prišli v naselje smo bili zelo presenečeni, ker prikolic nismo našli. Šli smo vprašat v recepcijo, tam so nam rekli, da je nekje v bližini. Tako smo jo morali sami iskati več kot tri ure, da smo jo našli in to čisto na drugem koncu, kot smo predvidevali. Očitno nam jo je nekdo prestavil, in še to na prepovedani prostor. Ko smo jo našli, smo ugotovili, da je premajhna. Nismo si mogli razložiti, zakaj so nam dali tako prikolico.

Vprašam vas, ali si delavec, ki dela pri vas že 20 let in pušči pri vas svojo mladost, največ pa zdravja, ne zasluži večje prikolice. Z ženo sva prosila prvič in tudi zadnjič, da greva preko PP na morje. Prijavila sva pet oseb. V podjetju so nam dali tudi ustrezno potrdilo. Prikolica pa je bila komaj za tri osebe.

PA SE DRUGA STRAN RESNICE

Res je, da je navedeno prikolico samovoljno prestavil Franc Čeh iz Mesne industrije (menda iz higienskih razlogov) in to že 10. julija. Ni bilo torej namernega prestavljanja.

Razen prikolice št. 12, ki je večja in v kateri je takrat bivala Tinka Kramberger, delavka v Mesni industriji, so vse naše prikolice v Umagu enako velike. Marinovi so imeli to prednost, da so bivali v novi prikolic.

Pri razporejanju so imeli prednost delavci iz proizvodnje. Kaj pa se ugodja tiče, je vendar jasno, da se za 10.— din dnevno na osebo res nemore pričakovati, da bo bivanje v hotelski sobi.

Uredništvo

Moj vtis o letovanju v Umagu

V sredini avgusta smo se z družino odpeljali na dolgo pričakovani dopust. V Umagu smo letovali prvič. Čeprav to ni bilo v vročem poletju, je bil odih kar prijeten. Obala je zelo primerna za neplavalce in otroke, ki se lahko odpravijo daleč v morje in po peskovitem tlu. Kljub velikemu kampu je okolje še kar primerno vzdrževano. Le sanitarije ne zadostujejo potrebam. V večernih urah si lahko

vsakdo najde zabavo v okolici kampa.

Prikolice so primerno urejene za družine do štirih članov, za ožje svojce, ki plačajo višjo ceno bivanja, pa nimajo primernih prostorov.

Dogaja se, da letujeta tudi dve družini z otroki v isti prikolic. Tako se zaradi prevelike obremenitve prikolica hitreje u- ničuje.

Anica KOLAR

Ostali so lepi spomini

Za nami je toplo sončno poletje

Najlepši čas v letu je poletje. To je čas v katerem preživljajo otroci brezskrbne počitnice — le kdo se jih ne veseli. Tudi odrasli se poletja veselimo, saj ga kolikor se da preživimo na soncu in po možnosti na morju ali v planinah. Vsaj moralo bi biti tako. Žal pa marsikdo tudi v tem času pozabi na želje in potrebe po počitku, kateri je za zdravje še kako potreben. Z delom hitijo tudi med dopustom, morda zidajo hišo, morda služijo denar za avto, na svoje zdravje pa pozabljajo. Živimo v času, ko družba zelo skrbi za oddih delovnega človeka. Omogočeno je, da tudi delavec z minimalnim zaslužkom, lahko preživi svoj dopust na morju.

Ker spadam med predvojno generacijo, se čisto spominim na čase, ko to ni bilo vsem dosegljivo. Zato zdaj tembolj čutim, da se je standard delovnega človeka dvignil.

Vesela sem, da mi je bilo omogočeno, da sem dopust pre-

živela v Umagu, kjer se mi je zelo dopadlo. V tem kraju je primerna plaža za male otroke in odrasle neplavalce, med katere spadam tudi jaz. Poskrbljeno je tudi za prehrano v samopostrežni restavraciji, kakor tudi nakup v dobro založeni trgovini. Zelo dobra zamisel je tudi prevoz z »minivlakom« iz avtocampa v mesto. Kritična točka tega campa so stranišča, ker jih je premalo in še ta niso z otroke primerna. Mnenja sem, da če že plačujemo visoko najemnino za prikolice, da bi Istraturist Umag moral te pomanjkljivosti odpraviti. Zelo zadovoljna sem bila tudi, ker mi je bila dodeljena nova prikolica v kateri je udobno ležišče za dve odrasli osebi in najmanj dva otroka. Tudi priprava hrane jo možna, vendar v manjšem obsegu. Na splošno moram priznati, da sem dopust prijetno preživela in si nabrala novih moči za delo.

Marija Hriberšek

Dopust v Umagu

Počitniške kapacitete v Fiesi, Umagu, Zadru, Cresu, Vodicah ter Čateških toplicah omogočajo našim delavcem koriščenje letnega dopusta. Zaradi velikega zanimanja za letovanje v letošnjem letu, čeprav lahko v enem turnusu letuje več kot 30 družin, s tem da so imeli pri razporejanju letovanj prednost delavci iz proizvodnje, smo delavci »administracije« našli rešitev in možnost letovanja v predsezoni in po njej.

Ker že od 1964. leta letujem v naših počitniških centrih, v zadnjih petih letih sem samo enkrat letoval izven naših centrov in to v Dubrovniku, sem se moral letos odločiti za letovanje v juniju. (Izven sezone). Izbral sem Umag.

Družina je bila zadovoljna z izbiro kraja letovanja, saj je bilo to naše prvo letovanje v Umagu. Bojazen je ostajala le kakšno bo junijsko vreme.

Odpotovali smo v ponedeljek. Lepo sončno vreme nas je spremljalo med vožnjo, zato smo upali, da je tudi v Umagu takšno. Brez težav v prometu smo se čez nekaj ur ustavili pred vrati avtocampa Stella Maris v Umagu. To je pravo počitniško naselje, saj je v njem 4000 ležišč. V recepciji nas je sprejela prijazna receptorka, in nam, po predložitvi napotnice, na veliki tabli pokazala številko rejona opremljenega z napisom Perutnina. Vedeli smo, da se tam nahajajo naše prikolice. Z željo, da bi prijetno letovali, nam je postregla s skico celotnega avtocampa, ki nam je bila v času letovanja prvi vodič, če smo hoteli po nakupu, na zabavo, na rekreacijo, na ogled znamenitosti in podobno. Po nekaj minutah vožnje s pomočjo karte avtocampa smo se

ustavili pred prikolico, med potjo pa smo videli market, restavracijo in samopostrežbo, ki so jo pripravljali za otvoritev.

Metla in krpa sta bila prva pripomočka, da je naš bivalni prostor dobil prijeten izgled. Bili smo namreč prvi stanovalci v tem letu. Po kratkem počitku in okrepčilu smo pohiteli do 50 m oddaljene plaže, se vsedli na terasi restavracije, ter se za nekaj minut prepustili prijetnemu občutku, da je pred nami lep brezskrben vikend.

Presenečenje je sledilo, ko smo prvič zaplavali v morju, saj je bila voda izredno topla in je dovoljevala dolgo zadrževanje v njej. Po prijetni osvežitvi smo si razdelili delo, s tem da je gospodinja žena, čeprav smo prvotno računali na prehrano v restavraciji, vendar so nam visoke cene obrokov prekrižale račune. Mi dva s hčerko Petro pa sva prevzela ostale zadolžitve. S skupnimi močmi smo vsako delo hitro opravili in tako pridobili veliko časa za rekreacijo in razvedrilo. Dnevni urnik se je ponavljal iz dneva v dan, spreminjali smo ga z ogledi zanimivih objektov in zabav v bližnjih objektih »ZAZA« in Katoro.

Na koncu letovanja smo zaključili, da nam je predsezona omogočila, da smo naš dopust preživeli lepo, da ni bilo nepotrebne čakanja v trgovini ob nakupu in pa običajne gneče v vodi. Tudi lepo sončno vreme in toplo morje nas je odvrnilo od bojazni, da letovanje v predsezoni ni prijetno, zato je bila izrečena ideja za naslednje leto, da v istem času ponovno obiščemo Umag.

Martin Mlakar

Letovali smo na otoku Cresu

Dne 10. 7. 1981 sem se z družino odpeljala proti našemu pavu Jadranu. Ker smo se odločili za letovanje na otoku Cres, smo se odpeljali do kraja Brestovo, kjer smo morali pot nadaljevati s trajektom. Imeli smo veliko sreče, saj nam na trajekt ni bilo potrebno čakati. Ko smo prišli spet na kopno smo bili že na otoku. Od tam naprej pa še samo pol urice vožnje in že smo bili na cilju.

Naselje v katerem ima Perutnina svoje hišice se imenuje »Stara Gavza«. Ko sem izstopila iz avtomobila me je prvi trenutek stisnilo pri srcu. Okrog sebe nisem videla nič drugega kot samo golo kamenje, le tu in tam je rastle kakšna oljka ali smokva. Nato kem odšla v recepcijo po ključke od hišnice. Ko sem vstopila v hišico mi je postalo lažje. Hišice so zelo lepe, dobro opremljene in prostorne, tako da je bivanje v njih prijetno. Še isti dan smo si šli ogledat plažo, katera je pretežni del skalnata. Naslednje jutro smo šli iskat trgovine, kje se bomo oskrbovali. Spet je bilo hudo, kajti v naselju ni nobene trgovine. Rekli smo si

pot pod noge in gremo v mesto. Bilo je zelo daleč, ampak z dobro voljo se vse naredi. Naslednje dni je bilo že boljše. Glede nabave ni bilo več problemov, kajti naši vrli možje so začeli redno hoditi po nabavi, saj jih je pot vodila mimo še neuradnega nudističnega campa.

Na plažo smo se čez čas navadili, saj tudi ni tako slaba, kot se nam je zdela na prvi pogled. Družbo smo si našli zelo v redu, bilo nam je zelo lepo, le čas nam je začel prehitro teči. Komaj smo se navadili na vse, kar je bilo prej slabo, je bilo sedaj že vse v redu in prijetno, že je bil tu čas za odhod. Ko je prišel zadnji dan, nam je bilo hudo da moramo že oditi, kajti za človeka, ki ljubi mir in bolj samoto je tukaj zares prijetno. Z upanjem, da bo čez čas, ko se bo tukaj vse do konca zgradilo in uredilo res lepo, smo se odpeljali spet proti domu.

Za konec našega letovanja smo si še ogledali Postojnsko jamo. Če bo naslednje leto spet možnost, bi šla letovat spet na Cres.

Štefka Herga

Treziki Turščak

v spomin

Pred več kot 20 leti si prišla med nas mlado, plaho, obetavno dekle. Delovna organizacija ti je postala drugi dom in bila si resnično naša. S svojo prešernostjo, dobro voljo in smislom za humor si nas neštetokrat razvedrila, čeprav tvoje življenje ni bilo postlano z rožicami. Kako ponosna si bila na svoja otroka, ki si ju lepo in skrbno vzgajala. Oči so ti zasijale, kadar si spregovorila o njej.

Želja za napredkom in boljšim kosom kruha te je vodila, da si se ob delu izobraževala in tik pred ciljem omahnila. Kako radi bi ti stisnili roko za opravljeno maturo in delili s teboj veselje nad uspehom.

Ko se bomo v kratkem selili v nove delovne prostore se bomo spomnili nate, saj si se jih toliko veselila, ker so blizu tvojega doma in kjer bi bila deležna boljših delovnih pogojev.

Draga Trezika! Ostala nam boš v trajnem spominu kot dobra mati, dobra sodelavka in sotovarišica.

Ko smo zvedeli za tvojo nesrečo, smo nemo obsedeli in vse tiste težke dni upali na nemogoče, da boš ozdravela. Vendar je tvoje življenje po hudih poškodbah ugasnilo.

Ko smo te spremljali tako številno na tvoji zadnji poti, nismo mogli doumeti, da spremljamo tebe. V naših mislih si še vedno z nami.

10. DAN PERUTNINARJEV

Fotoreportaža

Predsednik delavskega sveta delovne organizacije Anton Pišek, govori zbrani množici. Zapel je Komorni moški pevski zbor Ptuj in nastopila folklorna skupina Vinko Korže iz Cirkovc.

Dan perutninarjev, kot več prejšnjih, pa vendar je bil drugačen. Bil je deseti — jubilejni. Posebnost pa je tudi v tem, da je minil v prijetnem vremenu, brez kapljice dežja.

Zadnja leta je namreč dan perutninarjev veljal za »barometer«, kdaj bo deževalo.

Perutnina Ptuj — pokrovitelj MDB »Jože Lacko« Ptuj

Mladinska delovna akcija Kozjansko '81

Brigadirji MDB Jože Lacko Ptuj smo v letošnjem letu sodelovali na zvezni MDA Kozjansko. MDA Kozjansko je sestavljena iz dveh brigadirskih naselij in sicer naselja Jože Perčič — Šentvid in Bistrica ob Sotli, v katerem je brigadirski dni preživela MDB Jože Lacko. Akcija Kozjansko je letos zaključila z devetim letom delovanja. Organizirana je na nerazvitem področju SR Slovenije, to je na področju občin Šentjur pri Celju in Šmarje pri Jelšah. Leta 1974 je to področje prizadel potres, ki je povzročil veliko materialne škode, zato je akcija velikega pomena za obe občini.

V letošnjem letu je v treh izmenah sodelovalo 16 MDB s skupno 658 brigadirji iz vseh koncev Jugoslavije. Brigadirji oz. MDB so urejevale ceste, humuzirale brežine, izkopavale kanale za vodovod itd. Skupno so brigadirji opravili 82.973 norma ur v skupni vrednosti 10.786.542.— din.

MDB Jože Lacko Ptuj je na akciji sodelovala v 3. izmeni, skupaj z MDB: V. zemaljska konferenca KPJ iz SR Hrvatske, Kopaonički odred iz SAP Kosovo; Slava Klavara, pobratena brigada občin Maribor — Kraljevo in pionirska MDB France Prešeren iz Tržiča. V brigadi je bilo 36 brigadirjev, od tega 31 dijakov, 3 učenci in le dva delavca. Po strukturi torej brigada sestavljena iz dijakov ptujskih srednjih šol. Brigada je bila zelo mlada, saj je povprečna starost bila le 17 let. Brigadirji smo delali na delovišču ceste Sodna vas — Slivnica (izkop odvodnih jarkov, humuziranje brežin z odvozom materiala) ter cesta Vinski vrh (urejanje bankin ter čiščenje kamenja iz odvodnih jarkov). V popoldanskem času pa smo na udarniških ak-

cijah pomagali domačinom pri pospravljanju poljskih pridelkov. Brigada je opravila 4991 norma ur, vrednost del pa znaša 648.504.— din. Kljub temu, da je brigada bila zelo mlada, smo na delovišču dosegli lepe rezultate, saj je povprečna norma znašala 153 %, na udarni dan pa 178 %.

Uspešni smo bili tudi na interesnih področjih. Vsak je popoldanski prosti čas lahko izkoristil v politični šoli Edvard Kardelj, v tečajih: cestno prometni predpisi, prva pomoč, fotoamaterskem, radioamaterskem, plesnem; tečaju za sodnike košarke in nogometa ter v recitacijskem krožku. Sami smo pripravili več kulturnih večerov in tabornih ognjev, radijskih oddaj. Številni bilteni in stenski časopisi so pričali o našem življenju. Vsekakor pa ni manjkalo športnih tekem, »najraje« pa smo vsi »aktivno« zjutraj ob 4. uri sodelovali pri jutranji telovadbi.

Rezultati dela in aktivnosti na interesnih področjih v I. in II. dekadi so bile visoko ocenjene. Glede na rezultate in uspehe je brigada osvojila vsa možna priznanja akcije ter s tem tudi TRAK AKCIJE.

Materialno osnovo MDB je letos zagotovila delovna organizacija Perutnina Ptuj, kot pokroviteljica brigadi. Finančna sredstva, ki smo jih prejeli so zadostovala, da je brigada bila opremljena z materialom, ki ga je potrebovala. Veseli pa bi tudi bili, če bi v brigadi bil kakšen mladinec iz te delovne organizacije. Perutnina Ptuj se iskreno zahvaljuje za pokroviteljstvo ter pozornost, ki je bila izkazana v času, ko je MDB bila na akciji.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Novi Gutenbergovi sinovi in hčere

Tiskarski gauč na tradicionalni način

Počitniška praksa na farmi Sela

Letos se nas je precej šolarjev odločilo, da bomo del počitnic preživeli ob delu. To se pravi, da smo del počitnic žrtvovali za prakso v obsegu osemurnega delavnika. Tako spoznavamo za bodoče delo in značilnosti poklica, ki bi si ga radi izbrali.

Tudi sama sem nekaj počitniških dni preživela na farmi Sela. Kmalu sem se s praktikanti zelo dobro orazumela. Že prvi dan sem se zadovoljivo znašla pri delu. O tem, kar mi ni ravno najboljše šlo, pa sem povprašala ostale delavke, ki so mi rade kaj razložile ali pokazale.

Naš delavnik je potekal nekako takole:

Z delom smo pričeli ob šesti uri. Najprej smo pripravili embalažo, kamor smo če zdan pakirali jajca. K embalaži so spadali zaboji in vložki, v katere so delavke pobirale jajca. Potem je ena izmed delavk vložke nalagala v sortirni stroj oziroma na tekoči

trak. Tu so bila jajca presvetljena skozi kontrolno luč in razdeljena na sedem skupin, to je od najdebelejših do najbolj drobne skupine. Medtem smo ostale delavke pobirale in vstavljale jajca v vložke in jih pakirale v zaboje.

Ob pol enajstih smo imeli malico, ki je trajala do enajste ure. Potem smo z delom nadaljevali do pol dveh, nato pa je sledilo čiščenje sortirnice. To delo ni bilo ravno najbolj prijetno, ker se zahteva za čiščenje natančnost, saj je od čistoče stroja v veliki meri odvisna kvaliteta jajc, ki se rabijo v prehrani. Vendar pa je vseeno nekako šlo in tudi zaslužek ni bil slab.

V času moje počitniške prakse smo veliko jajc pripravili za izvoz, pa tudi za razne domače kraje.

Delo je bilo prijetno. Upam, da nas bodo prihodnje leto spet sprejeli.

Jožica LOZINŠEK

(Nadaljevanje z 12. strani)

Brigadirsko življenje na Kozjanskem je bilo zares lepo. Vsak, ki ga je letos okusil prvič je dejansko spoznal, da ni fraza, kot še včasih slišimo, da je akcija šola samoupravljanja, tovarštva ter utrjevanja bratstva in enotnosti. Tu se resnično sklepajo prijateljstva, tovarštva. Tu spoznaš, da akcija ni samo kramp in lopata, čeprav ti je v »oporo« vsak dan od 5.30 do 13. ure. Za njo trdo prime tudi tisti, ki si je pred prihodom v brigado mogoče mislil, da je to šala. Stiki z domačini so nepo-

zabni. Pomoč pri vsakdanjih domačih opravilih, »fuš fure«, kot smo jih imenovali mi, so nam dale spoznati, da je življenje domačinov in borba za kruh na Kozjanskem težka.

Težko je opisati vse, akcija je treba doživeti. Doživeti, da je mladi rod pripravljen utrjevati bratstvo in enotnost, slediti Titovi poti, jo dograjevati z ljubeznijo, z ramo ob rami, s potnim čelom in z žuljem na roki, saj bodočnost je vendar naša.

Brigadirski Z-D-R-A-V-O v prihodnjem brigadirskem polletju. M. L.

Dan je bil lep, toda novopečenim pomočnikom žlahtne Gutenbergove umetnosti se je obetal precej moker. Prišel je namreč dan, na katerem se bo izprala njihova vajeniška doba in bodo tako postali pravi člani naše črne bratovščine.

Delavci Ptujске tiskarne, starši mučnikov in še kdo smo se zbrali na tesnem dvorišču naše delovne organizacije, da bi jih spremljali na tej zadnji poti vajeniške dobe, oziroma preobrazitve vajenca v pomočnika na naš način.

Zagrmelo je po celem dvorišču: »Zgrabite ga pomočniki, sina Gutenbergovega«, in že so padale vse mogoče žaljivke na račun zelenca. Vmes pa se je vedno žejni krstitelj pridno nalival z žlahtno kapljico, da je lahko po vseh pravilih opravil svojo »nehvaležno« nalogo. Po čelu zelenca se je pocedil curek iz gobe namočene v vino, zatem so ga posadili na stol z gobo namočeno z vodo, hip nato pa je že lovil zrak, kajti na njega se je vsipal slap vode. Tako se je

zgodilo še z dvema mučnikoma, četrti (dekle) pa je bilo prizanešeno zaradi upravičenih vzrokov, toda pri naslednjem krstu se tudi ona ne bo izognila tistemu, kar se mora zgoditi.

Tako je ob smehu in mrzli vodi ter kozarčku vina potekal stari tiskarski običaj, imenovan gauč, ki ga tiskarne ohranjajo že od časa Gutenberg, začetnika tiskarstva. Omenim naj še, da smo letos v Ptujski tiskarni prvič krstili tudi dekleta, od štirih mučnikov so bila dekleta zastopana v enakem številu kot moški in tako porušila tradicijo prevladovanja moških ter s tem prispevala k enakopravnosti moških in žensk.

Upam, da ta star, vendar lep in zanimiv tiskarski običaj v Ptujski tiskarni ne bo izumrl, saj se zdaj selimo v nove prostore, modernizirali bomo proizvodnjo, tako pa bomo potrebovali nove, mlade in sposobne ljudi.

Jože SLUGA

... hip nato pa je že lovil zrak, kajti na njega se je vsipal slap vode

Johannes Gensfleisch zur Laden, imenovan Gutenberg, izumitelj tiskarske umetnosti, je bil rojen v Mainzu, v hiši Gutenbergovih med leti 1394 in 1399. Iz svojega rojstnega mesta se je izselil v septembru 1428. Od 1434 do 1444 je prebival v Strasbourgu, pozneje pa zopet v Mainzu, kjer se mu je leta 1445 ali 1446 posrečil prvi tipografski tisk. 17. januarja 1465 je bil imenovan za dvorjana volilnega kneza Mainza. Umrl je 3. februarja 1468, pokopan je v frančiškanski cerkvi v Mainzu.

Pravilnika o uresničevanju samoupravne delavske kontrole

V tej številki glasila objavljamo vzorčni primer Pravilnika o uresničevanju samoupravne delavske kontrole za TOZD Mesna industrija. Posamezne TOZD in DSSS naj objavljeno gradivo proučijo in ga prilagodijo za svoje potrebe in razmere na kar naj delavski sveti predlog pravilnika dajo v javno razpravo.

Po izteku javne obravnave se skliče zbor delavcev, na katerem se predlog obravnava vključno s prispelimi pripombami.

Po zaključeni javni obravnavi Pravilnik o uresničevanju delavske kontrole sprejme delavski svet TOZD oz. DSSS.

Na podlagi 107. člena Ustave SFRJ (Uradni list SFRJ št. 9/74), 132. člena Ustave SRS (Uradni list SRS, št. 6/74), 551. člena Zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ št. 53/76), 1. člena Zakona o organu samoupravne delavske kontrole (Uradni list SRS, št. 17/78) in člena Statuta je delavski svet temeljne organizacije združenega dela Mesna industrija, ki je v sestavi delovne organizacije Mesokombinata Perutnina Ptuj, po predhodni javni razpravi na svoji redni seji dne sprejel naslednji

PRAVILNIK o uresničevanju samoupravne delavske kontrole

1. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic določajo delavci temeljne organizacije združenega dela Mesna industrija (v nadaljnjem besedilu: Temeljna organizacija) s tem pravilnikom način uresničevanja samoupravne delavske kontrole kot svoje neodtujljive pravice in dolžnosti, ki jo uresničujejo neposredno po organu upravljanja — delavskem svetu, in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole — odboru delavske kontrole.

2. člen

Vse oblike samoupravne delavske kontrole predstavljajo v enotnem sistemu uresničevanja samoupravne delavske kontrole sredstvo in način neposrednega nadzora delavcev nad uresničevanjem samoupravnih splošnih aktov, sprejetih samoupravnih odločitev ter varstva samoupravnih pravic delavcev in družbene lastnine.

3. člen

Samoupravna delavska kontrola kot način, vsebina in oblika samoupravljanja ter neposrednega nadzora delavcev izhaja iz družbene odgovornosti delavcev in organov TOZD pred družbeno skupnostjo za zakonito in pravilno poslovanje in deluje po načelih javnosti dela, aktivnosti in sodelovanja vseh delavcev, družbene in osebne odgovornosti, preventivnega ukrepanja in ukrepanja v primernih pomanjkljivosti in nepravilnosti.

4. člen

Delavci temeljne organizacije uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo neposredno na zbora delavcev, s pismenimi predlogi in zahtevami ter v družbenopolitičnih organizacijah.

Delavci temeljne organizacije uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo tudi po delavskem svetu in odboru delavske kontrole.

5. člen

Pri uresničevanju samoupravne delavske kontrole morajo vse ugotovitve kateregakoli organa temeljiti na prosti presoji o resničnem obstoju ugotovljenih dejstev oz. pomanjkljivosti ali nepravilnosti, kar vsak organ ugotavlja samostojno v skladu z načelom materialne resnice.

6. člen

Odločitve, sklepi in stališča, ki so pomembni za uresničevanje samoupravne delavske kontrole, morajo biti v obliki izvlečka iz zapisnikov s sej organov v temeljni organizaciji objavljeni na oglasnih deskah najpozneje v 7 dneh po seji, na kateri so bili sprejeti.

7. člen

Organi v temeljni organizaciji in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi morajo dati v okviru svojega delovnega področja delavcu odgovor na njegova mnenja in predloge v obliki, v kateri se je delavec na njih obrnil (ustno, pismeno). Organi temeljne organizacije morajo dati delavcu odgovor na prvi seji, delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pa v roku 3 dni.

Če delavec z odgovorom ni zadovoljen, mu morajo organi temeljne organizacije in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi omogočiti neposredni vpogled v zadevo za katero gre.

8. člen

Vsak delavec temeljne organizacije lahko da pobudo za razpravljanje o določeni pomanjkljivosti ali nepravilnosti s področja nadzora samoupravne delavske kontrole, ki jo je opazil.

Delavec, ki ima na zboru delavcev, na seji delavskega sveta ali v drugih oblikah odločanja oz. pri opravljanju samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji pripombo ali predlog in izrazi mnenje ter zahteva dopolnilne podatke in dopolnilno poročilo o delu in poslovanju temeljne organizacije in o medsebojnih razmerah pri delu, ne sme biti zaradi tega klican na odgovornost in tudi ne postavljen v manj ugodni položaj.

9. člen

Direktor temeljne organizacije oz. delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki pokliče delavca na odgovornost ali vpliva, da pride delavec v manj ugoden položaj, stori hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti.

Hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti stori direktor temeljne organizacije oz. delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, če onemogoči delavcu vpogled v listine in poslovanje temeljne organizacije.

10. člen

Direktor temeljne organizacije, delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali katerikoli delavec stori hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti, če ovira odbor samoupravne delavske kontrole pri opravljanju njegove oz. njene funkcije ali pa onemogoča.

11. člen

Pri opravljanju samoupravne delavske kontrole so dolžni vsi delavci, zbor delavcev, delavski svet in odbor delavske kontrole spoštovati vsakega delavca kot svobodno osebnost, njegove svoboščine in pravice ter razvijati medsebojne tovariške in delovne odnose.

2. PRAVICE IN DOLŽNOSTI ZBORA DELAVCEV PRI URESNIČEVANJU SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

12. člen

Delavci temeljne organizacije se seznanjajo s poslovanjem, planom, poslovno politiko in drugimi vprašanji, ki so pomembna zanje, na zboru delavcev.

13. člen

Zbor delavcev uresničuje samoupravno delavsko kontrolo tako, da spremlja in nadzira delo organov temeljne organizacije ter odloča o posameznih vprašanjih v skladu s samoupravnimi splošnimi akti. Zbor delavcev je dolžan razpravljati o predlogu vsakega delavca, organa temeljne organizacije ali družbenopolitične organizacije v zvezi z uresničevanjem samoupravne delavske kontrole.

14. člen

Zbor delavcev obravnava poročilo odbora delavske kontrole o svojem delu ter odloča, če pride med delavskim svetom in odborom delavske kontrole ali drugimi organi temeljne organizacije do nesoglasja.

3. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELAVSKEGA SVETA PRI URESNIČEVANJU SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

15. člen

Delavski svet je dolžan zagotoviti vsakemu delavcu pismene informacije o sprejetih sklepih in stališčih, in sicer tako, da objavi sklepe s sej na oglasnih deskah.

16. člen

Delavski svet mora zagotoviti vsakemu delavcu v TOZD vpogled v listine spise in poročila, da se seznani z materialno-finančnim stanjem TOZD in njenim poslovanjem.

17. člen

Delavski svet mora delavcu, ki se nanj obrne, omogočiti vpogled v svoje delo tako, da lahko delavec prebere zapisnike z vseh sej delavskega sveta in se seznani z gradivom, ki je bilo na sejah obravnavano.

18. člen

V funkciji samoupravne delavske kontrole delavski svet nadzoruje delo svojih odborov in komisij, izvršilnega organa, direktorja temeljne organizacije in strokovnih služb tako, da spremlja njihovo delo in razpravlja o njihovih poročilih ter izdaja smernice in navodila, da bi odpravili ugotovljene nepravilnosti.

19. člen

Delavski svet uresničuje samoupravno delavsko kontrolo tudi tako, da spremlja uresničevanje svojih sklepov in stališč.

Na vsaki redni seji je delavski svet dolžan najprej ugotoviti, če so uresničeni sklepi in stališča predhodne seje. Če kakšen sklep ali stališča niso realizirani, je delavski svet dolžan ugotoviti vzroke, zakaj sklepi in stališča niso izvršeni, in delavce, ki bi to morali storiti. Ugotovitve je treba zapisati v zapisnik seje delavskega sveta.

20. člen

Delavski svet je dolžan obravnavati vsak predlog odbora delavske kontrole in odpraviti nepravilnosti oz. obvestiti odbor delavske kontrole o ugotovljenem stanju, ukrepih in stališčih v zvezi s posameznim vprašanjem.

Če pride med delavskim svetom in odborom samoupravne delavske kontrole do nesoglasja, odločajo o tem delavci TOZD na svojem zboru. V tem primeru je odbor delavske kontrole dolžan v 15 dneh od dneva, ko je prišlo do nesoglasja, pisмено obvestiti zbor delavcev o nastalem nesoglasju.

4. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DIREKTORJA TEMELJNE ORGANIZACIJE PRI URESNIČEVANJU SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

21. člen

Direktor temeljne organizacije je pri uresničevanju samoupravne delavske kontrole dolžan sodelovati z organi in delavci.

Direktor temeljne organizacije omogoča delavcem vpogled v vse listine, spise in poročila, razen če imajo značaj poslovne tajnosti ali druge, z zakonom ali na njegovi podlagi določene tajnosti.

22. člen

Direktor temeljne organizacije obvešča delavce na zbore delavcev in na delavskem svetu o poslovanju organizacije, o planu in poslovnih politikah ter o drugih vprašanjih, ki so pomembna zanje.

Direktor temeljne organizacije mora dati v okviru svojega delovnega področja delavcu odgovor na njegova mnenja in predloge v ustni ali pisni obliki, ter mora delavcu, ki se nanj obrne, omogočiti vpogled v svoje delo tako, da se delavec lahko seznani s poročili o delu, ki jih direktor temeljne organizacije podaja delavskemu svetu.

23. člen

Direktor temeljne organizacije mora zagotoviti opravljanje administrativno strokovnih del za odbor delavske kontrole.

5. PRAVICE IN DOLŽNOSTI ODBORA DELAVSKE KONTROLE

24. člen

Delavci uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo tudi po posebnem organu samoupravne delavske kontrole — odboru delavske kontrole, ki je pri svojem delu samostojen.

Sestava in izvolitev odbora delavske kontrole

25. člen

Odbor delavske kontrole ima pet članov (predsednika, namestnika predsednika in tri člane).

26. člen

Kandidate za odbor delavske kontrole predlaga in kandidacijski postopek opravi sindikat.

27. člen

Delavci volijo in odpokličejo člane odbora delavske kontrole s tajnim glasovanjem.

Za člane odbora delavske kontrole ne more biti izvoljen član delavskega sveta, član izvršilnega organa, direktor temeljne organizacije in tudi ne delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

28. člen

Člani odbora delavske kontrole izvolijo iz svoje sestave predsednika in namestnika na prvi seji z javnim glasovanjem.

Odgovornost članov odbora delavske kontrole

29. člen

Člani odbora delavske kontrole so za opravljanje svoje funkcije osebno odgovorni delavcem, ki so jih izvolili.

30. člen

Člani odbora delavske kontrole so dolžni varovati tajnost podatkov, ki imajo značaj v zakonu, v drugem predpisu ali samoupravnem splošnem aktu določene poslovne ali druge tajnosti.

31. člen

Člani odbora delavske kontrole morajo pri opravljanju svoje funkcije ravnati v skladu z ustavo, zakoni in samoupravnimi splošnimi akti ter po načelih socialistične morale in materialne resnice.

Odpoklic članov odbora delavske kontrole

32. člen

Če član delavske kontrole ravna v nasprotju s prejšnjim členom ali če ne opravlja ali malomarno opravlja svojo funkcijo, se odpokliče.

Član odbora delavske kontrole malomarno opravlja svojo funkcijo predvsem, če neopravičeno manjka na sejah odbora, če kot član

odbora zlorablja svoj položaj, če ovira odbor pri delu, če ne opravlja nalog oz. če ravna v nasprotju s sklepi in stališči odbora ali če stori hujšo kršitev delovne obveznosti.

Odbor delavske kontrole se lahko odpokliče v celoti, če ne ravna v skladu s tem pravilnikom.

33. člen

Odpoklic člana odbora delavske kontrole ali odbora kot celote lahko v skladu s prejšnjim členom predlagajo delavci na svojem zboru in sindikat. Pobudo za odpoklic lahko dajo tudi druge družbenopolitične organizacije.

Mandat članov odbora delavske kontrole

34. člen

Mandat članov odbora delavske kontrole traja 2 leti.

Delavec je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen za člana odbora delavske kontrole.

Naloge in način dela odbora delavske kontrole

35. člen

Odbor delavske kontrole nadzira:

— izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov,

— izvajanje sklepov delavcev, delavskega sveta ter direktorja temeljne organizacije in skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev,

— izpolnjevanje delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev, organov in služb,

— ali se odgovor ter družbeno in ekonomsko smoterno uporabljajo družbena sredstva in razpolaga z njimi,

— izvajanje načela delitve po delu pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke,

— uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih pri delu,

— obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo v temeljni organizaciji,

— uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

36. člen

Delavski svet in drugi organi, direktor temeljne organizacije in strokovne službe, ki so pristojni za posamezne zadeve iz prejšnjega člena, so dolžni skrbeti za to, da je odbor delavske kontrole obveščen in seznanjen z odločitvami in stanjem na teh področjih.

Odbor delavske kontrole mora biti obveščen tudi o zahtevkih za varstvo pravic delavcev, postopkih pred disciplinsko komisijo in o primerih kršitve varstva pri delu.

Mnenja, pripombe in predloge odbora delavske kontrole je pristojni organ oz. služba dolžna obravnavati in mu v okviru svojega delovnega področja sporočiti svoje stališče v pisni obliki in to najkasneje v 15 dneh od dneva, ko se je odbor delavske kontrole obrnil na njih.

37. člen

Organi temeljne organizacije, strokovne službe in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi so odboru delavske kontrole dolžni v okviru svojega delovnega področja dati podatke in poročila, ki so pomembna za uresničevanje nalog samoupravne delavske kontrole, in ji s tem v zvezi omogočiti tudi vpogled v vse listine, spise in poročila.

38. člen

Direktor temeljne organizacije in strokovne službe so dolžni zagotoviti pogoje ter nuditi ustrezno strokovno in drugo pomoč za nemoteno in učinkovito delo odbora delavske kontrole.

Strokovno pomoč so odboru delavske kontrole dolžni nuditi tudi služba družbenega knjigovodstva, organi inšpekcije in družbeni pravobranilec samoupravljanja.

39. člen

Vsak delavec in sindikat lahko da odboru delavske kontrole pobudo za razpravljanje o določeni pomanjkljivosti ali nepravilnosti s področja samoupravne delavske kontrole, ki jo je opazil. Tako pobudo je odbor delavske kontrole dolžan obravnavati in o svojem stališču obvestiti pobudnika.

40. člen

Delavec, ki da pobudo iz prejšnjega člena, kot tudi delavec, ki pri opravljanju svoje funkcije kot član odbora delavske kontrole v temeljni organizaciji v okviru njenih pristojnosti in pooblastil da pripombo ali predlog, izrazi mnenje, zahteva podatke ali poročilo, ne sme biti zaradi tega klican na odgovor in tudi ne postavljen v manj ugoden položaj.

41. člen

Odbor delavske kontrole lahko poveri ugotavljanje posameznih dejstev, ki imajo pomen za uresničevanje njene funkcije, ustreznim zunanjim strokovnjakom. Pogodbo o delu sklene na predlog odbora samoupravne delavske kontrole direktor splošnega sektorja v DSSS.

42. člen

Delo odbora delavske kontrole vodi njen predsednik.

V odsotnosti predsednika opravlja njegove naloge namestnik predsednika.

Predsednik odbora delavske kontrole pripravlja in sklicuje seje, predlaga dnevni red, vodi seje, podpisuje zapisnike, poročila, sklepe in predloge ter opravlja druge zadeve v zvezi z delom odbora delavske kontrole.

43. člen

Predsednik odbora delavske kontrole skliče sejo:

- po potrebi glede na program dela, vendar vsaj dvakrat v letu
- na pismen predlog člana odbora delavske kontrole,
- na predlog zbora delavcev,
- na predlog delavskega sveta,
- na predlog družbenopolitične organizacije ali pa
- na lastno pobudo, če ugotovi potrebo za reševanje določenih nalog iz pristojnosti odbora delavske kontrole.

Po sprejetju predloga je predsednik odbora delavske kontrole dolžan sklicati sejo odbora najkasneje v roku 15 dni. Na sejo je dolžan povabiti tudi predlagatelja oz. predstavnika predlagatelja.

44. člen

Odbor delavske kontrole opravlja svoje delo po letnem programu dela, v katerem programira vse aktivnosti in naloge ter nosilce le teh.

45. člen

Odbor delavske kontrole sprejema svoje sklepe na sejah, ki so praviloma javni, z večino glasov vseh njegovih članov.

Pravice in dolžnosti samoupravne delavske kontrole lahko člani odbora uveljavljajo samo v okviru odbora samoupravne delavske kontrole.

Posamezen član nima pravice, da sam ukrepa ali si prilašča pristojnost odbora samoupravne delavske kontrole. Član odbora lahko opravlja posamezna dejanja samo na podlagi sklepa odbora samoupravne delavske kontrole.

46. člen

Odbor delavske kontrole vodi evidenco svojega dela. O vsaki seji se piše zapisnik, ki vsebuje datum in kraj seje, dnevni red, imena prisotnih, predmet razprave, sklepe in stališča ter druga pomembna dejstva.

Zapisnik podpisujeta predsednik in zapisnikar.

47. člen

O svojem delu in stališčih mora odbor delavske kontrole sproti obveščati delavce, delavski svet in sindikat o ugotovljenih pojavih in svojih stališčih pa tudi organe in službe, pri katerih jih je opazil in organe, ki imajo v temeljni organizaciji pravico in dolžnost, da ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo.

Odbor delavske kontrole mora najmanj enkrat letno predložiti poročilo o svojem delu s svojimi ugotovitvami in z oceno stanja delavskemu svetu, ki je to poročilo dolžan obravnavati.

48. člen

Če organi v temeljni organizaciji, na katere se obrne odbor delavske kontrole, da bi odpravili pomanjkljivosti, teh pravočasno ne odpravijo, obvesti odbor delavske kontrole o tem delavski svet in sindikat.

Če delavski svet ne sprejme ukrepov oz. delavci ne sprejmejo sklepa o ukrepih, da se odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, obve-

sti odbor delavske kontrole o tem sindikat, pristojne organe družbenega nadzorstva in organ, ki je pristojen za nadzorstvo nad zakonitostjo dela organov temeljne organizacije.

49. člen

Če odbor delavske kontrole meni, da se s sklepom, drugim aktom ali ukrepom delavskega sveta kršijo samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina, ali da je delavski svet tak akt sprejel v nasprotju s stališči delavcev, opozori na ugotovljene pomanjkljivosti delavski svet in obvesti o tem sindikat.

Če delavski svet na opozorila odbora delavske kontrole ne spremeni svojega sklepa ali ukrepa iz prejšnjega odstavka tega člena, lahko predlaga odbor delavske kontrole skupščini občine Ptuj naj zadrži izvršitev sklepa ali drugega akta oz. ukrepa, s katerim se kršijo samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina.

50. člen

Odbor delavske kontrole lahko da tudi pobudo začasne ukrepe družbenega varstva.

51. člen

Pri uresničevanju svojih nalog ima odbor delavske kontrole pravico, da se obrača na skupščino družbenopolitične skupnosti, na družbenega pravobranilca samoupravljanja, na službo družbenega knjigovodstva, na organe inšpekcije in druge organe družbenega nadzorstva in kontrole, ki so pristojni za nadzorstvo nad zakonitostjo dela temeljne organizacije, ter na sindikat.

Odbor delavske kontrole obvešča organe iz prejšnjega odstavka o ugotovljenih pojavih v primerih, kadar so ti v okviru svojih pristojnosti po zakonu dolžni ukrepati.

6. POSEBNE IN KONČNE DOLOČBE

52. člen

Sindikat se zavzema za dosledno uresničevanje samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji, ustvarja družbenopolitične pogoje za delo odbora delavske kontrole, spremlja njegovo delo, mu s svojimi mnenji nudi pomoč, obravnava vprašanja, ki so pomembna za njegovo uspešno delovanje, ter skrbi za njegovo uspešno in učinkovito delo.

53. člen

Obvestila oz. odgovori, ki se dajejo delavcu na njegovo zahtevo, se pošiljajo v vednost tudi odboru delavske kontrole in sindikatu.

54. člen

Spremembe in dopolnitve tega pravilnika se sprejmejo na enak način, kot se sprejme ta pravilnik.

55. člen

Ta pravilnik, sprejme po predhodni razpravi delavski svet in prične veljati 8 dan po objavi. Predsednik delavskega sveta

EVIDENTIRANJE - KANDIDIRANJE - VOLITVE

Poleg drugih zahtevnih in odgovornih nalog na področju gospodarjenja in še posebej stabilizacijskih prizadevanj, imajo sindikalne organizacije še dodatno breme. Sindikalne organizacije so namreč, poleg odborov za evidentiranje, odgovorne za izvedbo evidentiranja delavcev, ki bi lahko bili v novem mandatnem obdobju nosilci raznih funkcij od TOZD do republiških teles.

Postopek evidentiranja je za nami in trdimo lahko, da je delo dobro opravljeno. V naši delovni organizaciji je evidentirano več kot 700 delavcev in kooperantov, ali drugače, za opravljanje takšnih ali drugačnih funkcij, je evidentiran vsak drugi delavec.

S tem pa dela še ni konec. Pred nami in še posebej pred IO sindikata je nova, nič manj odgovorna naloga. Takoj je treba začeti s predkandidacijskim postopkom, kateri naj bi bil izveden še v oktobru, da bi bilo dovolj časa za javno obravnavo predlogov. To je namreč pogoj, da bi lahko kvalitetno izpeljali volitve, katere bodo v sindikalnih organizacijah že v januarju, v samoupravne organe in delegacije SIS ter zbora združenega dela pa v marcu ali aprilu.

Pri tem želimo opozoriti na to, da je že v predkandidacijskem postopku potrebno preudarno porazporediti moči. Nepomembnega samoupravnega organa ali delegacije ni, zato je potrebno najti vsaj za predsednike in namestnike take ljudi, ki so poleg sposobnosti tudi voljni delati. Pri tem moramo biti še posebno pozorni pri izbiri delegatov za SIS, saj vemo, da smo pri prejšnjih volitvah prav te lahko zanemarili, kar pa se lahko hudo maščuje, ker prav delegati SIS v skupščinah odločajo o porabi združenih sredstev splošne porabe.

O poteku akcije bo še govora v OO sindikata, pa tudi v konferenci OOS, če pa se bodo pokazale potrebe se obračajte po nasvete še na strokovne službe v DSSS.

Uredništvo

4. šoferski pokal v malem nogometu Mesni industriji

Bo ali ne bo

(Foto: Franc Polanec)

TOZD Transservis, nogometna sekcija, ki organizira vsako leto turnir v malem nogometu, je tudi letos v mesecu septembru organizirala 4. tradicionalni šoferski turnir v malem nogometu za prehodni pokal TOZD Transservis.

Vsem TOZD-om naše delovne organizacije smo poslali vabila, na katera pa se je odzvalo le

5 ekip. Tako so se prijavile ekipe iz TOZD Tovarna krmil, tri ekipe iz TOZD Mesna industrija (tu naj omenim, da je imel obrat Meso svojo ekipo) in seveda ekipa prireditelja — TOZD Transservis.

Po žrebanju sta se v uvodni tekmi pomerili ekipi Mesne in-

(Nadaljevanje na 17. strani)

Podelitev priznanj športnikom

Odnos do množičnosti v rekreativnem športu se odraža tudi na podelitvi priznanj (Foto: L. C.)

(Nadaljevanje s 16. strani)

dustrije in obrata Meso. Po boljši igri je zmagala ekipa Mesne industrije I.

Sicer pa so bili rezultati iz predtekmovalja naslednji:

TOZD MI I. — obrat Meso 4 : 0
TOZD TK — Transservis 0 : 4
TOZD MI II. je bila prosta.

Nato je bilo ponovno izvedeno žrebanje za ekipe, ki so še ostale v konkurenci. Pri žrebanju pa sta imela kapetana ekip Mesne industrije smolo, saj sta izvlekla drug drugega, tako da so se morali žal pomeriti med sabo. Ekipa Transservisa je imela srečo in se je direktno uvrstila v finale. Po hudem in zagrizenem boju je zmagala ekipa Mesne industrije I. z rezultatom 2 : 1.

V zadnji oziroma finalni tekmi sta se srečali ekipi Mesne industrije I in Transservisa. Po boljši igri je zmagala ekipa Mesne industrije I. z visokim rezultatom. Rezultat je bil 5 : 0 v njihovo korist. Po končani tekmi so razglasili rezultate. Najboljša je bila ekipa Mesne industrije I., ki je prejela veliki prehodni pokal in enega manjšega v trajno last. Na ostala mesta so se zvrstile

ekipe Transservisa, Mesne industrije II., obrata Meso in Tovarne krmil. Najboljši strelac turnirja je bil Martin Topolovec iz ekipe Mesna Industrija I. s 7 goli.

Naj omenim še to, da je pokal prišel v prave roke, saj je ekipa Mesne industrije I. zares pokazala največ znanja in pokal tudi zaslužen osvojila.

Upam, da se bo prihodnje leto 5. šoferskega turnirja v malem nogometu udeležilo več ekip. Možnost, da bo katera izmed ekip osvojila veliki prehodni pokal v trajno last, imata zlasti ekipi Mesne industrije in Transservisa, ki sta ga osvojili do sedaj že dvakrat.

Vabimo vse ekipe, ki se letos niso udeležile turnirja, da to store prihodnje leto in tako naredijo to tekmovalje še zanimivejši in da jih naj pri tem vodi olimpijsko geslo: »Važno je sodelovati.«

Torej, na svidenje prihodnje leto na 5. tradicionalnem šoferskem turnirju v malem nogometu.

Janko MERC

Zmagovalna ekipa

(Foto: F. Polanec)

V četrtek, 10. 9. 1981, smo se zbrali ob podelitvi športnih priznanj za tekmovalja v počastitev 10. dneva perutinarjev. Uvodoma je tov. Šara spregovoril o pomenu športne rekreacije in njenem vplivu na zdravje. Ugotovil je, da smo v razmeroma kratkem času udeležbe Perutnine dosegli v občinskem merilu na področju sindikalnih športnih tekmovaljev lepe uspehe, kot tudi na tradicionalnih bratskih srečanjih KOKA-PODRAVKA-PERUTNINA. Kritično je spregovoril o slabši udeležbi, ki le počasi upada. Morali bi doseči, da se čim več delavcev vključi v ustrezne športne zvrsti in prične s kontinuiranim delom v sekcijah, za katere bi morali določiti animatorje. Animatorji bi morali urediti interesne in želje delavcev v posamezni športni zvrsti.

Našemu delovnemu človeku je treba tudi predložiti prednosti športne rekreacije: izboljševanje zdravstvenega stanja, večjo produktivnost, obrambno sposobnost in predvsem osebno srečo, ki jo lahko dosežemo preko samopotrjevanja na športnem področju.

Upajmo torej, da bo v bodoče dosežena večja udeležba na tovrstnih prireditvah, za kar apeliramo predvsem na mladinsko organizacijo.

Uvrstitve najboljših ekip in posameznikov v panogah:

PIKADO — ŽENSKO

EKIPNO:

1. TOZD Commerce 243 krogov
2. TOZD Perutninske farne 223 krogov
3. DSSS Perutninske farne 173 krogov

POSAMEZNO:

1. Marlija JAUK — Commerce 81 krogov
2. Frančiška BERANIČ — Perutninske farne 61 krogov
3. Marjanca TEMENT — Transservis 54 krogov

V pikadu je sodelovalo 29, tekmovalk.

ŠAH

EKIPNO:

1. TOZD Transservis 13 točk
2. TOZD Commerce 12 točk
3. DSSS 9 točk

POSAMEZNO:

1. Jakob Krajnc — DSSS
2. Mirko Gavez — Transservis
3. Alojz Rakuš — Transservis

Sodelovalo je 20 šahistov.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO

EKIPNO:

1. TOZD Mes ind. 785 krogov
2. DSSS 765 krogov
3. TOZD Ptujška tisk. 719 krogov

Posamezno — ženske:

1. Erna Rimele Commerce 152 krogov
2. Anica Drevenšek DSSS 128 krogov
3. Jelka Kirbiš DSSS 125 krogov

Posamezno — moški:

1. Štefan Laura Mesna Industrija 174 krogov

2. Samo Kočevar Tiskarna 164 krogov
3. Stanko Slodnjak Mesna industrija 164 krogov

Sodelovalo je 46 strelcev

NAMIZNI TENIS

EKIPNO:

1. DSSS I
2. DSSS II
3. Commerce

Sodelovalo je 8 ekip.

Posamezno — do 35 let:

1. Peter JURKOVIČ DSSS
2. Boris ROJIC DSSS
3. Anton STAJNKO DSSS

Posamezno — nad 35 let:

1. Jakob KRAJNC DSSS
2. Živorad MARINKOVIČ DSSS
3. Franc ZUPANIČ TOK

V obeh kategorijah je bilo prijavljenih 48 tekmovalcev.

KEGLJANJE

EKIPNO — ŽENSKO:

1. Commerce 542 kegljev
2. DSSS 417 kegljev
3. TOZD Mesna ind. 218 kegljev

Posamezno — ženske:

1. Zdenka KUCHAR Commerce 201 keglj
2. Terezija KOKOL DSSS 171 kegljev
3. Kristina ŠIREC Commerce 159 kegljev

EKIPNO — MOŠKI:

1. DSSS 2128 kegljev
2. Commerce 1630 kegljev
3. Tiskarna 1214 kegljev

Posamezno — moški:

1. Ciril MLAKAR DSSS 412 kegljev
2. Martin MLAKAR DSSS 396 kegljev
3. Roman ŠEGULA Commerce 376 kegljev

Sodelovalo je 28 kegljačev.

MINI GOLF

EKIPNO — MOŠKI — ŽENSKO:

1. DSSS 291 udarcev
2. Commerce 313 udarcev

Posamezno — ženske:

1. Jelka KIRBIŠ DSSS 54 udarcev
2. Erna RIMELE Commerce 71 udarcev
3. Kristina ŠIREC Commerce 71 darcev

Posamezno — moški:

- Franc CIGLAR DSSS 51 udarcev

2. Jakob KRAJNC DSSS 53 udarcev

3. Konrad ZOREC Commerce 56 udarcev

Tekmovalo je 18 tekmovalcev.

MALI NOGOMET

Sodelovalo je 8 ekip, ki so tekmoval v 2 predtekmovalnih skupinah.

1. TOZD Mesna industrija
2. Transservis II
3. Tovarna krmil I

Kot nova zvrst se je letos prvič pojavilo tudi tekmovalje v ribolovu, ki se ga je udeležilo 15 tekmovalcev. Tekmovali so ekipno in posamezno.

1. TOZD Transservis 8,2 kg ulovljenih rib
2. TOZD Commerce 7,7 kg ulovljenih rib

(Nadaljevanje na zadnji strani)

3. TOZD Mesna industrija
3,7 kg ulovljenih rib

POSAMEZNO:

1. Franc MAČEK

Commerce 4,5 kg ulov. rib

2. Stefan KAMPL

Transservis 4,2 kg ulov. rib

3. Franc VRBNJAK

Transservis 4,0 kg ulov. rib

Z vsemi naštetimi športnimi pa-
nogami je bilo tekmovanje ob 10.
dnevu perutninarjev končano.
Ostane nam še skupna razvrstitev:

1. DSSS 580 točk

2. TOZD Commece 580 točk

3. TOZD Mesna ind. 367 točk

4. TOZD Transservis 320 točk

5. TOK Hajdina 238 točk

6. TOZD Tiskarna 178 točk

7. TOZD Tovarna krmil 121 točk

8. TOZD Perut. farne 66 točk

Zmagovalec za leto 1981 je DSSS

in to zaradi boljše uvrstitve —

tretjih mest. DSSS prejme kot

trikratni zmagovalec prehodni

pokal v trajno last.

Obenem lahko obvestimo vse
zaposlene delavke in delavce, da
naj začno s pripravami za tradi-
cionalno srečanje KOKA — PO-
DRAVKA — PERUTNINA.

Tekmovanje bo 17. oktobra v
Varaždinu s pričetkom ob 7.45
uri. Odhod tekmovalcev bo ob
6.45 uri izpred poslovnega centra
DSSS.

Tekmovalne discipline in šte-
vilo udeležencev:

1. Mali nogomet
6 + 2 — 8 tekmovalcev

2. Pikado — ženske
5 — 5 tekmovalcev

3. Kegljanje ženske in moški
4 ž + 5 m — 10 tekmovalcev

4. Streljanje ženske in moški
4 + 1 - 4 + 1 — 10 tekmovalcev

5. Namizni tenis ženske - moški
2 + 3 — 5 tekmovalcev

6. Šah
4 — 4 tekmovalci

7. Vleka vrvi
8 ali 10 — tekmovalcev

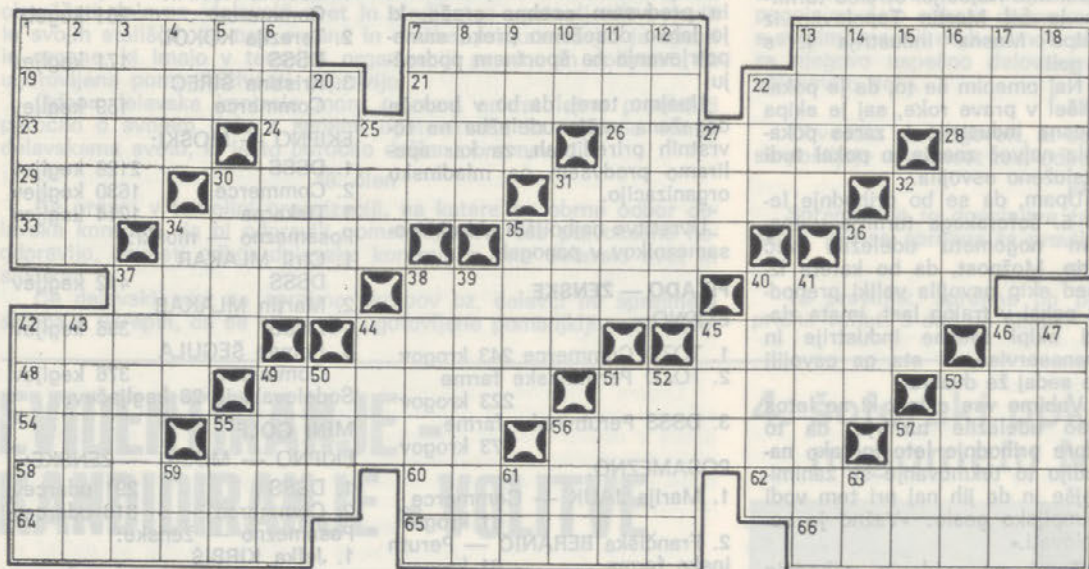
52 tekmovalcev

A. K.

Najlepši trenutek za športnike je podelitev priznanj — seveda za najboljše

Križanka

VODORAVNO: 1. eno naših
najbolj črnih vin s polotoka
Pelješca, prvo naše zaščiteno
vino, ki je znano po vsem
svetu. 7. grški filozof, Sokra-
tov učenec in Aristotelov učitelj,
13. grobnica pod korom
starejših krščanskih cerkva,
19. priljubljen poljski ljudski
ples, podoben valčku, ki je že
prišel v umetno glasbo, 21. iz-
rastki na vejah listavcev, 22.
italijanski renesančni satirik,
komediograf in pamfletist (Pi-
etro, 1492—1556), 23. najmlajša
doba paleozoika, v kateri so se
razvili prvi plazilci, 24. vojaško
poročilo, 26. nosniški glas, 28.
močan sij, 29. berač iz »Odise-
je«, 30. zdražba, razdor, 31.

glavno mesto Gruzijske SSR,
kulturno središče z univerzo,
akademijo znanosti in številni-
mi znanstvenimi ustanovami,
32. ime že umrlega kralja ri-
sank Disneya, 33. okrajšava za
»starejši«, 34. orodje za kopa-
nje, rovača, 35. ime italijanske
filmske igralka Bose, 36. oče-
je vzhodno od otočja Fidži,
37. slovenski čebelar in publi-
cist, doma iz Breznice (Anton
1734—1773), 38. sol klorove ki-
sline, 40. Ževsova ljubica in
Perzejeva mati iz grške mito-
logije, 42. trdnjava v ameriški
zvezni državi Texas, kjer je v
obrambnih bojih proti Mehi-
čanom padel David Crockett,
44. rečna riba, 45. vseučiliški

sluga, 46. največja italijanska
reka, 48. jutranja padavina, 49.
dogovor, 51. pred leti odlični
slovenski kanuist (Natan), 53.
statua, soha, 54. rimski cesar,
ki je razrušil Jeruzalem, 55.
nemška filmska igralka, ki jo
je odkril Josef von Baky (Sa-
bine, rojena 1942), 56. vratar,
57. pritok Rena v Švici, dolg
29 6km, 58. ljubezensko pesni-
štvo, 60. staroslovanska bogi-
nja favne in flore, 62. ostro-
strelec, 64. vojaška enota tuj-
cev ali prostovoljcev, 65. tur-
ška pisateljica, aktivna udele-
ženka v kemalističnem osvo-
bodilnem gibanju (Halide,
»Rdeča srajca«), 66. edicija.

NAVPIČNO: 1. krajše urad-
no ali poslovno pisмено spo-
ročilo, 2. eden največjih sodob-
nih francoskih skladateljev, ki
je umrl leta 1962 star 71 let
(Jacques), 3. krut rimski cesar,
ki je dal zažgati Rim, 4. nižja
lesnata rastlina, ki se že pri-
tleh močno razrašča, 5. arab-
ski žrebec, 6. madžarski ljud-
ski ples, 7. debela neobdelana
deska, 8. italijanska denarna
enota, 9. nemški meščanski fi-
lozof (Georg), 10. slovenski za-
bavni tednik, 11. del voza, 12.
novinec, nov član kake skup-
nosti, 13. malajsko bodalo z
valovitim rezilom, 14. prego-
vor, 15. začetnici slovenskega
pisatelja (»Visoška kronika«),
16. spalna srajca iz hlač in
zgornjega dela, 17. klada za
sekanje drv, 18. velika telesna
žila odvodnica, 20. nadevano
zelje, 22. portugaska časopis-
na agencija, 25. poljska poro-
čevalna agencija, 27. poželenje,
strast, 30. svinčenka, 31. izlet
v gore, 32. levi pritok Rena na
Nizozemskem, 34. pritok Vol-
ge, ploven 1215 km, 35. nekda-
nji svetovni rekord v metu
krogle (Dallas), 36. žitna bole-
zen, 37. okusen morski rak, 38.
najvidnejši sodobni hrvaški pi-
satelj (Miroslav, »Balade Pe-
trice Kerempuha«), 39. ime so-
vjetskega državnika Brežnjeva,
40. ime francoskega fizika Pa-
pina, 41. odlični italijanski ko-
lesar, ki je razen na »Giru
d'Italia« leta 1965 zmagal še
na številnih drugih dirkah (Vi-
ttorio), 42. delavska ali obrtni-
ška zadruga v carski Rusiji,
43. najdaljša francoska reka,
44. pomladanski mesec, 45. na-
mizno pregranjalo, 46. grško
pristanišče, ki se je združilo z
Atenami, 47. veliko glasbeno
delo, 49. slava, odličnost, 50.
ime nemške pesnice Seidl, 51.
varuška, pestunja (zastarelo),
52. državna blagajna, 53. po-
krivalo, 55. blesk, blišč, 56. do-
mača okrasna ptica, 57. pogan,
59. kemični znak za titan, 61.
osebni zaimek, 63. začetek az-
buke.

sestavil Edi KLASINC

LLLLL +

KK GG